

Načrtovana vlaganja v šolo

Lansko leto smo pisali, da moramo v naši šoli posodobiti in dopolniti opremo, če hočemo zagotoviti, da bo izobraževala mladino in odrasle za sodobno proizvodnjo in razvoj. Primanjkuje pa tudi učilnic za teoretični pouk. Šola že vsa leta nima telovadnice. Dom učencev je potreben temeljite prenove. Potrebna so večja vlaganja v šolo, česar se bomo lotili v tem letu, nadaljevala pa se bodo v prihodnjih letih.

V zadnjih letih je Litostroj z velikimi investicijami razširil svojo proizvodnjo z novimi, tehnološko sodobno opremljenimi objekti (TVN, PPO, jekloliyarna), sedaj pa je začel posodabljaliti svojo strojno opremo. Svoje proizvode razvija na podlagi sodobnih tehničnih in znanstvenih dosežkov. Za zahtevnejšo sodobno proizvodno tehnologijo in razvoj pa je potrebno več znanja in sodobnejše izobraževanje.

Poleg vsebinskih sprememb pa narekuje vlaganja v šoli tudi povečano število učencev. Za 1000 učencev je na razpolago le 16 učilnic za teoretični pouk. Medtem ko zmogljivosti v delavnicah za praktični pouk za klasično tehnologijo zadovoljujejo, pa je stanje pri teoretičnem pouku kljub polnemu dvoizmenskemu pouku zelo težko. Ne moremo urediti specializiranih učilnic za strojništvo in metalurško usmeritev, organizacija pouka večkrat odstopa od pedagoških norm.

V šolskih delavnicah je oprema v veliki večini amortizirana in tehnološko zastarala za sodobno, ki bi jo morala imeti tudi šola. Za strokovnoteoretični pouk manjkajo sodobnejša učna sredstva, posebej v kovinarski in metalurški usmeritvi.

Da mora šola imeti telovadnico, ne bi posebej omenjali.

Čeprav smo dom učencev dobro vzdrževali, ga je vendar treba prenoviti, saj tudi več ne ustreza današnjim normativom in standardom za bivanje učencev v domovih.

Nadzidava pritličnega objekta za pridobitev učilnic

Z nadzidavo sedanjega pritličnega objekta med šolske stavbo in šolskimi delavnicami bomo pridobili specializirane učilnice za strojništvo in metalurško usmeritev: za klasično tehnologijo, hidravliko in pnevmatiko, CNC tehnologijo, računalništvo, merilnico, metalurško laboratorijsko učilnico in za predmet gradiva, učilnico za energetske naprave, učilnici za tehniško risanje s strojnimi elementi in učilnico za praktični pouk tehniških strojnih risarjev. Poleg tega bosta tu tudi učilnici za predmet osnove tehnike in proizvodnje ter učilnica za obrambo in zaščito.

Učilnice bomo uporabljali ne le za izobraževanje mladine, ampak tudi za izobraževanje odraslih v rednih oblikah izobraževanja ter v krajših oblikah dopolnilnega izobraževanja.

Investicija obsega izgradnjo nadzidka v dveh nadstropjih in s podstrešjem, kjer bi kasneje namestili šolsko knjižnico z medioteko in čitalnico ter prostore za delo organizacij in interesnih dejavnosti učencev. Nadzidek bo v obeh nadstropjih neposredno povezan s sedanjo šolsko stavbo.

Vrednost te investicije znaša 80 milijonov dinarjev. V znesek je vključena tudi klasična šolska pohištvena oprema. V učilnice bomo namestili sedanja učna sredstva, vendar nam jih še veliko manjka.

Posodobitev in dopolnitev opreme

Program za posodobitev in dopolnitev opreme smo bralcem že pred-

stavili v eni od številč časopisa v preteklem letu. Poleg načrtovane obnove in dopolnitve klasične strojne opreme v šolskih delavnicah (stružnice, rezkalni, brusilni stroji, orodni stroji) in opreme za termično obdelavo pa že pripravljamo ureditev specializirane učilnice oz. učne delavnice za CNC tehnologijo. Gre za manjše specialne šolske stružnice in rezkalne stroje z računalniško opremo za programiranje, ki jih za potrebe izobraževanja proizvaja avstrijska firma EMCO. Ta oprema omogoča izvajati operacije kot na velikih proizvodnih CNC strojih, vendar v manjšem merilu in je seveda veliko cenejša. Šest naprav bo omogočilo, da se bodo na njih v času šolanja izobraževali oz. usposabljali vsi učenci — kovinarji in odrasli v tečajih dopolnilnega izobraževanja. Tako ne bo težišče izobraževanja oz. usposabljanja za delo s CNC tehnologijo na proizvodnih strojih, saj so ti za te namene predragi. Vendar načrtujemo, da bi namestili v šolske delavnice kmalu tudi kak CNC proizvodni stroj. Tako bi popeljali bodoče delavce na računalniško krmiljenih strojih od računalniškega opismenjanja preko usposabljanja na že omenjenih specialnih manjših strojih oz. napravah od same proizvodnje v šolskih delavnicah in nato v tovarni.

Za obvladanje osnov računalništva bo potrebno dopolnjevati sedanjo računalniško opremo v šoli in organizirati pouk ali krajše tečaje iz osnov računalništva. Osnovna računalniška oprema bo služila tudi uporabi računalnika kot učnega sredstva pri pouku različnih predmetov, ne le pri strokovnih vsebinah.

Izgradnja telovadnice

Tudi o izgradnji telovadnice smo že nekajkrat pisali. Načrtujemo izgradnjo večjega objekta, kot bi bil sicer potreben po šolskih normativih. Litostroj potrebuje večji objekt, ki bi služil rekreaciji delavcev, pa tudi za športne, kulturne in druge prireditve, enako tudi za krajane krajevne skupnosti Litostroj.

Načrt obsega večnamensko dvorano, ki jo je možno razdeliti s pomičnimi stenami v 3 dele za trikratno hkratno izvajanje telesne vzgoje oz. rekreacije. Ob dvorani je načrtovano manjše poslopje z glavnim vodom, sanitarijami in dvema kabinetoma, v kleti pa zaklonišče in keg-ljišče. Zaklonišče bo možno uporabljati za strelišče. V nadstropju tega dela bo soba za vaje pihalnega orkestra in pevskega zbora Litostroj ter trim kabinet.

Prenova doma učencev

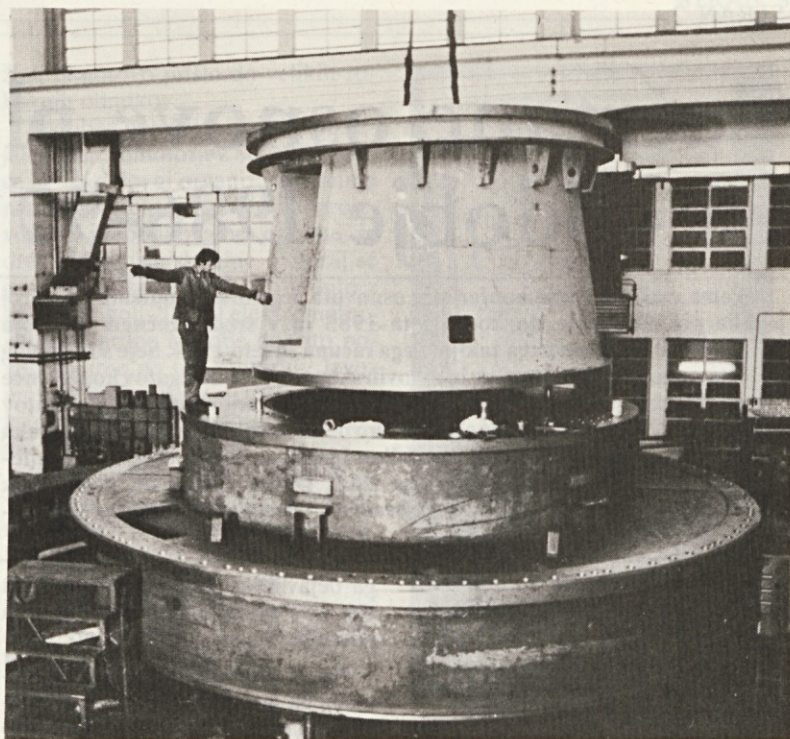
V domu učencev so dotrajale naprave v kuhinji in bo potrebno obnoviti celotno kuhinjsko opremo. Kuhinja bo namenjena tudi za pripravo malic oziroma prehrane za učence, ki ne prebivajo v domu. Prav tako je potrebno obnoviti večino pohištvene opreme, saj je v uporabi še tista, ki je bila nameščena ob izgradnji doma, celo posteljne žimnice.

S prenovom doma se bo zmanjšalo število ležišč v skladu z normativi na 120 učencev. S tem bomo na račun spalnic pridobili skupne prostore, ki

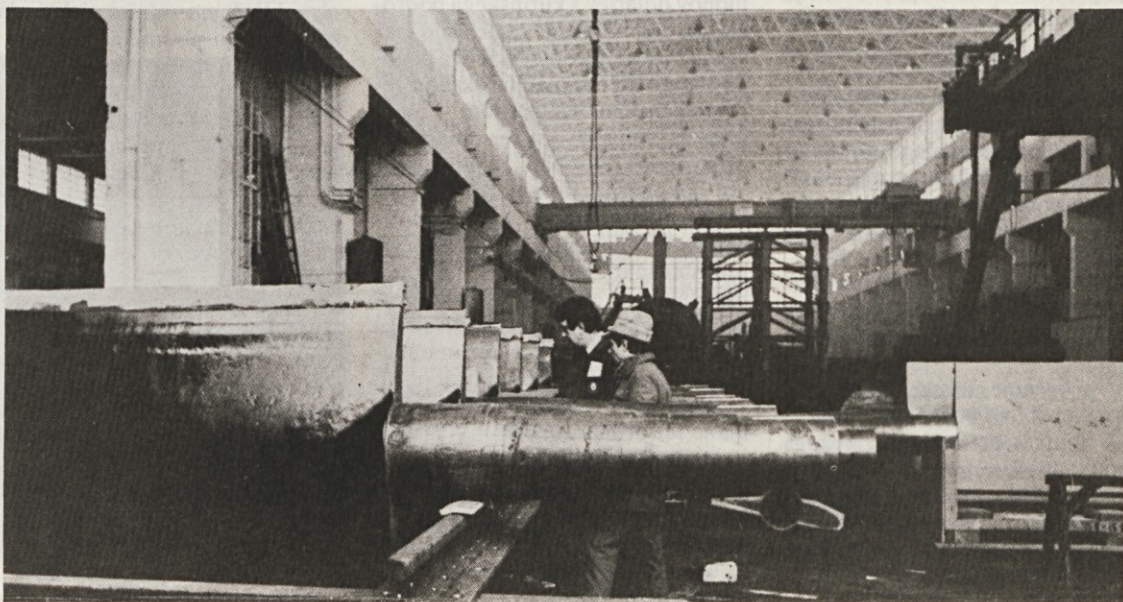
jih dom sedaj sploh nima, a bi jih moral imeti (npr. učilnice oziroma prostori za delo z vzgojnimi skupinami, čitalnica). Obnoviti je treba sanitarije in uskladiti njihovo število s številom učencev. Instalacije so bile pri izgradnji doma prešibko dimenzionirane, poleg tega pa jih je potrebno obnoviti.

V pritličju doma bomo morali urediti za potrebe izobraževanja štiri manjše učilnice, ki bodo delno namenjene izobraževanju odraslih. Si-

(Dalje na 4. strani)

Poizkusna montaža turbinskega pokrova z nosilnim ležajem za HE Haditho (Foto: t. š.)

Prevzemalec kontrolira po pleskanju prve vodilne lopate za HE Haditho (Foto: t. š.)

HE HADITHA

Oprema prvega agregata zapušča tovarno

Kako je s Haditho? Ali že plačujemo penale? Takšna in podobna vprašanja se postavljajo o tem največjem naročilu turbinske opreme za hidroelektrarno Haditha ali, kot jo sedaj Iračani imenujejo, AL QUADISIA. Skušali bomo dati nekaj odgovorov, čeprav vodilni delavci sproti obveščajo delegate v samoupravnih organih o poteku del. Zelo dobro pa poznajo stanje proizvodnje vsi tisti delavci Litostroja, ki si vsakodnevno že več mesecev prizadevajo, da bi opremo kar najhitreje poslali našim monterjem na gradbišče.

Zakaj takšna pozornost temu naročilu? V letošnjih proizvodnih načrtih predstavlja oprema za HE Haditho kar eno četrtino celotne proizvodnje Litostroja. Še več nam pove podatki, da predstavlja pri konvertibilnem izvozu plan fakturiranja HE Haditha nekaj preko dve tretjini, vse ostale blagovne skupine, vključno s preostalo turbinsko opremo pa eno tretjino. Iz vsega tega je seveda razvidno, da letos potekajo največja dela pri realizaciji tega velikega naročila.

Pri samem naročilu pa nastopa še drug pomemben element, ki nas vse, ki izdelujemo opremo obvezuje, da dela pravočasno končamo. Po pogodbi imamo določeno zamudno kazen, ali kot to imenujemo — penale. Največji penali so določeni za prva dva agregata — kar 53 tisoč dolarjev za en dan zamude. Rok, ko morata delovati prva dva agregata, je sredina novembra 1985. Temu roku moramo posvetiti vso pozornost! V Litostroju zato usklajujemo delo. Usklajevanja vodijo vodilni v tozdi PZO, OBDELAVA in MONTAŽA, njim pa sledijo vsakodnevni napor delavcev v proizvodnji. Iz tega dela praktično ni nihče izvzet, vključujejo se tudi posamezniki iz projektive, Nabave in Prodaje. TOZD PUM je potrebne ulitke ulil veliko prej, predno so se začeli obdelovati ali v pločevinarni variti v proizvod. Seveda pa s tem naloge tega tozda niso končane. Na ulitku se lahko v procesu proizvodnje pokaže skrita napaka in zadevo je treba kar najhitreje rešiti. Vse zmogljivosti žarenja bodo še dolgo potrebne tudi za Haditho.

Ob samem izvajanju del prihajamo do mnogih izkušenj, srečujemo pa se tudi s slabostmi, ki se kažejo ob izdelavi tako velikega naročila. To, da potrebuje Litostroj za tako velika naročila boljše in večje prostore za peskanje in pleskanje, večje zmogljivosti težke obdelave, sta samo dva od pomembnih problemov. Takih je še več. Pa vendar s skupnimi močmi rešujemo takšne težave!

Tako smo v prvih mesecih letošnjega leta le uspeli izgotoviti največje turbinske dele za prvi agregat in to: prvi predvodilnik — spodnji in zgornji obroč — ter 24 vodilnih lopat, prvi turbinski pokrov, regulirni obroč, konec marca pa so v Montaži dokončali četrti predvodilnik. Da bi pridobili na času, se pripravljamo, da bi vse te dele prepeljali na gradbišče s tovarnjaki, ne z ladjo. Prihod opreme na gradbišče sredi in konec aprila 1985 nam daje možnost, da bo prvi agregat stekel v določenem roku. Seveda je pri montaži na terenu z delovno organizacijo Rade Končar doseženo največje možno sodelovanje. Dogovarjamo se tudi, da bomo turbinsko opremo montirali skozi montirani stator generatorja. Da bi dobili celotno sliko stanja je treba poudariti, da sta gonilnik in turbinska gred za prvi agregat že na gradbišču. Prav tako moramo povedati, da nam je gradbenik — Hidrogradnja dala prost pristop za montažo prvega agregata 20. februarja 1985 in po sporočilih z gradbišča nam bodo dali prosti pristop za drugi agregat prej kot bo naša oprema prispela na gradbišče.

Sredi marca smo s štirimi 20-tonskimi tovarnjaki (vsak pa je imel še prav tako težko prikolico) na gradbišče poslali cevi za »sistem oljnega gospodarstva« in za sistem v razvodni postaji. S tem se bodo na gradbišču začela dela na večjih sektorjih.

Vendar brez naporov, usklajevanj, dogovorov in sodelovanja tudi pri izdelavi opreme za drugi agregat ne bo šlo. Ogromno dela nas še čaka. Prepričan pa sem, da nam bodo dosedanje skupno delo in pridobljene izkušnje pri reševanju mnogoterih problemov v veliko pomoč pri nadaljnjem delu.

Janko Babič

Začrtane osnove plana za obdobje 1986-90

Tema razširjene seje konference osnovnih organizacij sindikata Litostroj je bila gospodarjenje do konca leta 1985 in v srednjeročnem obdobju 1986—1990 ter obravnava zaključnega računa za leto 1984. Seje so se poleg predstavnikov IO OOS tozdom in delovnih skupnosti ter delegatov konference OOS, delegatov akcijske konference ZK in sekretarjev OO ZK, delegatov konference ZSMS in individualnih poslovnih organov udeležili še Anka Tominšek, predsednica skupščine občine Ljubljana-Siška, Stanislav Bradeško, predsednik občinskega komiteja ZKS, Dušan Jovanović, predsednik občinske konference ZSMS in Ivan Brancelj, predstavnik občinskega sindikalnega sveta.

Osnove srednjeročnega plana za obdobje 1986—1990 vključujejo poslovanje v obdobju 1981—1985, smernice srednjeročnega plana 1986—1990 in temelje plana tozdom in delovnih skupnosti.

Znano je, da so bile v preteklem obdobju rasti glavnih kategorij celotnega prihodka visoko presežene, kar je rezultat povečane produktivnosti dela, uspešnejšega gospodarjenja pa tudi visoko stopnjo inflacije in pozitivnih tečajnih razlik. Ne moremo pa biti zadovoljni z izvozom na konvertibilno področje, saj ta v preteklem obdobju glede na zastavljene cilje ni bil zadovoljiv. Prisiljeni smo bili v tujini najemati blagovne kredite, ker uvoz reproduktivnega materiala in surovin s konvertibilnega področja ni bil usklajen z izvozom na to področje.

Med osnovnimi usmeritvami nadaljnjega razvoja naše delovne organizacije so še posebej izpostavljene naslednje:

- povečanje izvoza, predvsem na konvertibilno področje,
- stalna rast dohodka, čistega dohodka in akumulacije,
- povečanje proizvodnje, zniževanje stroškov z uvajanjem sodobnejše tehnologije in spodbujanje inventivne dejavnosti,
- dosledno izvajanje novega samoupravnega sporazuma o skupnem prihodku,
- povečana stopnja zaposlenih zaradi novih investicij.

Če hočemo vse to tudi uresničiti, moramo stalno spremljati plan za srednjeročno obdobje. Zavedati se je treba, da bomo temelje plana postopno dograjevali.

Pri planiranju cena izvedbe danes ne predstavlja več najpomembnejše-

ga dejavnika, pomembnejši postaja rok izdelave in hitrost pridobivanja naročila.

Načrt gospodarjenja do konca letošnjega leta predvideva 14,6 milijarde dinarjev skupne realizacije (ob upoštevanju tekoče vrednosti dolarja je predvideni plan v vrednosti preko 19 milijard dinarjev), od česar je predvidenih 27 milijonov dolarjev s konvertibilnega in nekaj nad 30 milijonov dolarjev s klirinškega področja. Za zagotavljanje realizacije takšnega obsega sta odločilna dva pogoja: zagotoviti optimalno oskrbo z reproduktivnim materialom domačega in tujega izvoza ter dinamično prilagajanje potrebam, in pa zagotoviti dokončanje posameznih naročil do dogovorjenega roka. Za realizacijo vseh teh nalog je najzahtevnejše pridobivanje naročil in sprotno usposabljanje vseh funkcij s področja projektiranja, organiziranega obvladovanja trga, prodaje in nabave, razvoja tehnoloških sposobnosti, organiziranja proizvodnje in spremljanje ter ocenjevanje vseh dogajanj na področju stroškov.

Nujno bi bilo sprotno analiziranje kadrovskih potreb in prilagajanje potrebam naše delovne organizacije, za kar pa smo premalo kadrovske usposobljeni. To je odraz razvoja v zadnjih 15 letih, ko kadrovski politiki nismo povečali dovolj pozornosti, v prihodnje pa se je potrebno organizirati tako, da bomo sposobni sami vzgajati kadre.

Na razširjeni seji konference osnovnih organizacij sindikata delovne organizacije so bili doseženi rezultati v letu 1984 splošno ocenjeni kot dovolj ugodni (z izjemo konvertibilnega izvoza), še zlasti, če upoštevamo

relativno težke razmere gospodarjenja v preteklem letu. Tako je celotni prihodek kar za 37% višji od predvidenega in za 87% višji kot v letu 1983, več je tudi porabljenih sredstev (za 39%), višji od načrtovanega je dohodek (za 33%), povečan je tudi čisti dohodek (za 42% višji od načrtovanega). Zaloge nedokončane proizvodnje znašajo ob koncu leta 1984 3,8 milijard dinarjev, kar kaže, da so relativno padle. To je s finančnega vidika, glede na visoko ceno kapitala, pozitivno. Takšna zagotovitev pa žal ne velja za zaloge materiala, ki so se v letu 1984 povečale za 84% (od 964 milijonov din so narasle na 1,7 milijarde dinarjev).

V razpravi je sodelovala tudi Anka Tominšek, predsednica Skupščine občine Ljubljana-Siška. Opozorila je, da so uspehi, ki jih ugotavljamo ob zaključnem računu, veliki, da pa še obstajajo področja, katerim posvečamo premajhno pozornost. Eno takih področij je opiranje na znanje. Brez visoke stopnje strokovne usposobljenosti in znanja ne bo moč voditi razvoja naše družbe. Ena od nalog sindikata je, da ob obravnavi zaključnih računov oceni tudi delo individualnega organa in vodilnih delavcev ter samoupravno delovanje v delovni organizaciji. V planskih dokumentih pa je potrebno še jasneje nakazati poti nadaljnjega razvoja Titovih zavodov Litostroj.

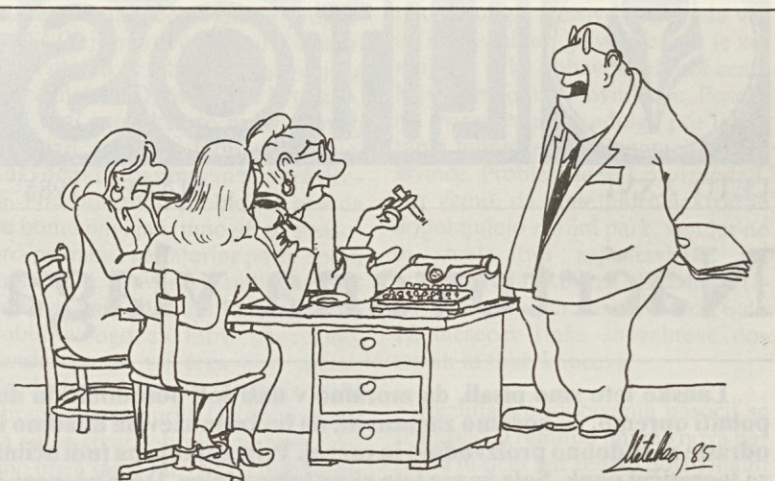
Konferenca OOS delovne organizacije je sprejela naslednja stališča:

• **Podprla je osnove srednjeročnega načrta ZPS Titovi zavodi Litostroj za obdobje 1986—1990 in jih predlagala samoupravnim organom v nadaljnji postopek obravnave.**

• **Podprla je oceno gospodarjenja do konca leta 1985 in poudarila, zahtevo, da vsi zaposleni v naši delovni organizaciji storimo vse, da bo plan za leto 1985 realiziran.**

• **Z obravnavanim zaključnim računom za leto 1984 se v celoti strinja in predlaga samoupravnim organom in zboru delavcev v tozdom in delovnih skupnostih, da ga obravnavajo in potrdijo.**

Z. Adlešič

Draga moje tovarišice, dan žena je že zdavnaj mimo!

Sprejet finančni plan sindikata

Obravnava zaključnega računa konference OOS za leto 1984 in finančni načrt konference OOS za leto 1985 sta bili osrednji točki dnevnega reda 4. seje konference osnovnih organizacij sindikata delovne organizacije. Delegati OOS so bili enotni, da finančni plan za leto 1984 ni bil realen, zato je bil potreben rebalans, vendar pa zneski, porabljeni po posameznih postavkah, niso bili previsoki.

Finančni načrt predvideva za dejavnost sindikata v letu 1985 nekaj manj kot 10 milijonov dinarjev (9.776.000,00 din), kar na prvi pogled predstavlja veliko višja sredstva v primerjavi s finančnimi sredstvi za leto 1984. Vendar pa je ob upoštevanju visoke stopnje inflacije in ob vse večjih aktivnostih sindikata planirani načrt realen.

Vsi planirani odhodki v letošnjem letu so prikazani, nekatere komisije, ki delujejo pri konferenci OOS, pa so podale tudi finančne programe dela po sekcijah (kulturna, športna in socialna komisija).

Slišati je bilo tudi pripombe, da je razmerje med sredstvi, namenjenimi za delo komisije za socialna vprašanja in družbeni standard (odobrenih sredstev za delo te komisije je v višini 1.300.000,00) in sredstvi za delo drugih komisij nekoliko nerealno. Socialna politika v delovni organizaciji naj bi bila zasnovana širše, izvršeni pa so bili tudi predlogi, naj se preveri možnost, da bi se sredstva za nekatere dejavnosti s področja dela socialne komisije izdvajala iz sklada skupne porabe.

Predsednik konference OOS delovne organizacije je delegate seznanil, da je bilo prvotno načrtovanih sredstev za delo komisije za socialna vprašanja in družbeni standard v

višini 900 000 din in da je bilo po usklajevanju komisij namenjenih 1 300 000 dinarjev. Letos pa je prvič 200 000 dinarjev namenjenih za pomoč upokojujencem Titovih zavodov Litostroj.

Delegati konference OOS delovne organizacije je predsednik nadzornega odbora seznanil tudi s stanjem blagajne.

V nadaljevanju razprave je več delegatov opozorilo na problem (pre) nizkih pokojnin upokojujencev Titovih zavodov Litostroj. Strinjali so se, da klub upokojujencev ne more biti mesto, kjer bi se ševali problem nizkih pokojnin, ampak je to skrb delovne organizacije in širše družbe. Prav tako so bili proti kakršnimkoli iskanjem začasnih rešitev, s katerimi bi delavcu nekaj let pred upokojitvijo na enoten način zvišali dohodek zaradi boljše pokojninske osnove (povečanje števila točk itd.). Naša osnovna usmeritev mora biti, da delavcu, ki je dobro delal 30 in več let, omogočimo takšno pokojnino, s katero bo lahko dostojno živel!

Ob koncu razprave so bili delegati enotni, da eno od prihodnjih sej konference OOS posvetimo prav obravnavi tega področja, sodelovale bi tudi vse strokovne službe, ki se v delovni organizaciji ukvarjajo in rešujejo to problematiko.

Z. Adlešič

Paberkovanje po zapisniških

»Člani izvršnega odbora smo mnenja, da so bolniška nadomestila (lansko povprečje, visoka inflacija) preizkušnja in da se s trajanjem bolniškega staleža še zmanjšujejo.

Opozarjamo delegate, da glede tega sprožijo ustrezno akcijo.

Takšen položaj tudi zahteva, da se stalno spremlja položaj delavcev, ki so dalj časa na bolniški in da se jim, če je to potrebno pomaga.

12. redna seja IO OOS
DS SSP — 23. 2. 1985

»Delegati so se strinjali s predlogom stanovanjske komisije, da se tudi v letošnjem letu nudi stanovanjski kredit delavcem, ki gradijo stanovanje v stanovanjski zadrugi Podutik. Porabili ga bodo za komunalno opremljanje zemljišča, pri čemer se obravnavajo enotno kot ostali prosilci. Sprejet je bil namig, naj vodstvo zadruge pripravi poročilo o delu zadruge.

12. redna seja DS TOZD
PROD — 23. 2. 1985

»Prisotni so bili seznanjeni z določenimi usmeritvami, ki jih je že sprejel in potrdil delavski svet tozda ZSE:

- dokončati adaptacijo in razširitev delavske restavracije, vzdrževati ostale objekte in naprave v tozdu v okviru možnosti,
- v oddelku Počitniški domovi prekiniti najemanje tujih zmožljivosti, proučiti možnost, da se počitniški dom na Soriški planini izven sezone zapre,
- znižati zaloge materiala na minimum in poslovati brez večjih zalog,
- povečati storilnost in zmanjševati materialne stroške,
- letni plan tozda oziroma oddelkov ne le izpolnjevati, pač pa krepko preseči, da bomo lahko zadostili vsem potrebam v letu 1985,

— izboljšati odnos do družbene lastnine in disciplino pri delu vseh naših delavcev,

— proučiti zaposlovanje novih delavcev, dosledno izvajati nagrajevanje, saj so osebni dohodki v tozdu ZSE ne glede na strukturo zaposlenih še vedno zelo nizki. Nujno bo potrebno spremeniti Pravilnik o nagrajevanju delavcev v delovni organizaciji oziroma v tozdu.

16. redna seja IO OOS
TOZD ZSE — 23. 2. 1985

»V razpravi o organiziranju praznovanja dneva žena je bilo povedano stališče konference OOS, da se moramo držati dogovora za skupno akcijo s poudarkom, da naj ne bi bilo večjih razlik pri praznovanju med TOZD/DS. Dogovorjeno je bilo, da konferenca pripravi sredstva za nakup nageljnov in voščilnic za vsako delavko v Litostroju. Dodatna sredstva za praznovanje oziroma pogostitev pa mora zagotoviti posamezen tozdom. V našem tozdu bo pogostitev težje izvedljiva, ker zaradi adaptacije nimamo salona v delavski restavraciji.

Podanih je bilo več različnih predlogov, ker pa je izvršni odbor naše temeljne organizacije sestavljen samo iz članic, je ta sprejel sklep, da se organizacijo in izvedbo praznovanja 8. marca prepusti sekretarju ZK, predsedniku DS, predsedniku ZSM in direktorju TOZD ZSE.

16. redna seja IO OOS
TOZD ZSE — 25. 2. 1985

»Člani IO se strinjajo s predlogom praznovanja 8. marca. Ostane naj stara oblika praznovanja. Ob tej priliki bomo sodelavke obdarili z darilnim bonom v vrednosti 1.000 din.

14. redna seja IO OOS
TOZD OB — 20. 2. 1985

na za nabavo premoga delavcem Litostroja, vendar pa je zaenkrat še veliko odprtih vprašanj, ki jih bo potrebno ob pomoči ustreznih služb še razširiti.

»Največjo skrb moramo posvetiti delavcu: pridobiti prihodek za delitev osebnih dohodkov, preskrbeti stanovanje mladim delavcem, skratka, omogočiti jim normalno življenje.

Zbor delavcev TOZD PPO — 26. 2. 1985

Na februarjem zboru delavcev v TOZD PPO je bilo postavljenih kar precej zanimivih in pomembnih vprašanj. Na nekatera izmed njih je poizkušala odgovoriti predsednica skupščine občine Ljubljana-Siška tovarišica Anka Tominšek, ki je prisostvovala zboru, druge so pojasnjevali delavci tozda, ki se na določeno problematiko spoznajo, nekatera pa so (zaenkrat?) ostala brez odgovorov. Navajam nekaj vprašanj in odgovorov.

»Zakaj mora delavec s polnim delovnim časom dobivati socialno pomoč?«
Tov. Tominšek: »Vsak, ki normalno in pošteno dela, bi moral zaslužiti za normalno življenje, brez dodatkov. Dohodek je treba ustvariti z delom, če to ne gre, je treba preusmeriti proizvodnjo ali zamenjati vodilne, ali pa zapreti DO.«

»Glede upokojitve bomo morali tudi nekaj storiti. Mogoče bi delavcem nekaj let pred upokojitvijo zvišali osebni dohodek za 2 RR, kar bi se jim poznalo pri pokojnini.«

»Ali je naš samoupravni dogovor nezakonit, da ne gre celoten OD v pokojninsko osnovo?«

»Vsa nejasna vprašanja moramo zapisati in nato poklicati Skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja, da pride njihov predstavnik in nam to obrazloži.«

»Postavljeno je bilo vprašanje glede nenormalnega naraščanja cene kvadrat-

nega metra stanovanja. Ta cena je izredno visoka, zato je potrebno res ogromno varčevanje (in kreditiranje — prip. sest.).

— Ponovno se postavlja vprašanje glede izredno majhnih pokojnin delavcem TZL. Zahtevamo od KSS, da v čim krajšem času poda pisni odgovor.

Zbor delavcev TOZD TVN — 26. 2. 1985

»... tov. Grintal je vprašal, kakaj primanjkuje materiala za montažo tudi z domačega trga, ne samo iz uvoza.

Tov. Lesar je pojasnil, da za domači material proizvajalci zahtevajo devizno soudeležbo in je zato prav tako problematičen kot tisti iz uvoza.

Zbor delavcev TOZD MONT — 26. 2. 1985

»Prisotni so bili seznanjeni s cenami proizvodov črne metalurgije, ki bodo v veljavi od 17. 3. 1985 in se povprečno povšajajo za okoli 40%«

2. izredna seja DS TOZD
PZO — 5. 3. 1985

»Zaradi tega ocenjujemo, da je doseženi dober dohodek rezultat večje proizvodnje, dosežene višje produktivnosti, boljše koriščenja proizvodnih zmogljivosti, zmanjšanja materialnih stroškov, združevanja dela in sredstev, uveljavljanja lastnega znanja in inovacij, hitrega posodabljanja tehnološkega in proizvodnega procesa, ustrezne izvozne usmeritve in njenih rezultatov.«

10. redna seja IO OOS
TOZD PUM — 20. 2. 1985

GLASILO DELAVCEV TITOVH ZAVODOV LITOSTROJ

LITOSTROJ

Glasilo delavcev Titovih zavodov Litostroj izhaja mesečno (s posebnimi prilogi) v nakladi 6000 izvodov. Izdaja ga Odbor za obveščanje pri Konferenci OO sindikata Titovih zavodov Litostroj, ki je hkrati izdajateljski svet — Uredniški odbor: predsednik dipl. iur. Anton Tomažič in člani: prof. Hrabroslav Premelč, Tone Erman, Franc Kostevc, Marjana Djulinac, Mirko Čepuran, Slobodan Nikolič, dipl. ing. Anton Bracar, Toni Skušek, Srečko Pirc in odgovorni urednik Karel Gornik, urednik Marjana Meglič, tehnični urednik Estera Lampič, lektorica prof. Vesna Tomc. Telefon uredništva 556 021 (n.c.), interna 202, 246 — Tiska Tiskarna Ljubljana. Oproščeno prometnega davka po pristojnem sklepu 421-1/72

POSLOVNA PROBLEMATIKA PRI NABAVI MATERIALA V LETU 1984

Daj - dam

Proizvodnja surovin in reprodukcijskega materiala je bila v letu 1984 v velikem delu odvisna od uvoženih surovin, kar je pri omejevanju uvoza vplivalo na dobavo materiala za potrebe naše DO. Nezadostna razpoložalna pravica pri ustvarjenih devizah je prisilila naše dobavitelje v iskanje zamenjave uvoženih reprodukcijskih materialov z domačimi, kar je vplivalo na kvaliteto dobavljenega materiala. Potreba po izvozu (ferolegure, kvalitetna jekla, baker, dinamo pločevina itd.) zaradi potrebnih deviz za uvoz surovin, repromateriala, rezervnih delov, opreme ali večjega dohodka (ugodna izvozna cena in izvozne stimulacije) sta osiromašila jugoslovansko ponudbo.

Po uradnih podatkih je v letu 1984 Jugoslavija izvozila za 1 milijardo dolarjev surovin in pol izdelkov, domača predelovalna industrija pa je morala iste surovine ponovno uvažati po višjih cenah. Kako nesmiselna je bila ta poteza, govori tudi podatek, da se na ravni federacije pripravlja zakon, ki bo onemogočil izvoz vseh tistih surovin, ki jih na jugoslovanskem tržišču primanjkuje. Gotovo je, da je tako velik izvoz vplival na možnost dobave ferolegur, izdelkov črne metalurgije in barvne metalurgije, kakor tudi na založenost predelovalne indutrije, ki je velik porabnik teh kvalitetnih materialov.

Po uradnih statističnih podatkih so se cene repromaterialov povečale v letu 1984 za 52%. Ta uradna podražitev ni upoštevala tako imenovane sive cene. Šele ob koncu leta so proizvajalci priznali skoraj vse podražitve mimo veljavne zakonske regulative. Sive cene so dobile polnopraven status veljavnih cen.

1. Surovine — ferolegure

Glede na dane zakonske možnosti izvoza ferolegur so domači proizvajalci ne glede na potrebe končnih porabnikov izvozili v letu 1984 skoraj eno polovico letne proizvodnje. Pri tem naj omenim, da proizvajalci izvažajo v glavnem najbolj kvalitetne ferolegure.

Eden naših največjih proizvajalcev ferolegur v Jugoslaviji je v letu 1984 izvozil na konvertibilno tržišče (ZDA, Japonsko itd.) za 50 mio dolarjev. Drugi naš veliki proizvajalec ferolegur Ruše od celotne letne proizvodnje 5000 ton izvozi na konvertibilno tržišče okoli 2500 ton. Od ostale količine 2500 ton ferolegur je za slovenske železarne namenjeno 2000 ton. Samo 500 ton ferolegur je namenjeno za vse ostale uporabnike (livarne in jeklarne).

Isto politiko glede izvoza imata tudi Elektrobosna in Jegunovci.

Šele potem, ko domači proizvajalci pokrijejo svoje obveze do izvoza, ostali del slabše kvalitete ponudijo domačim kupcem (FeCr carbure, FeCr surafine z velikim odstotkom ogljika, FeSi z nizkim odstotkom silicija itd.).

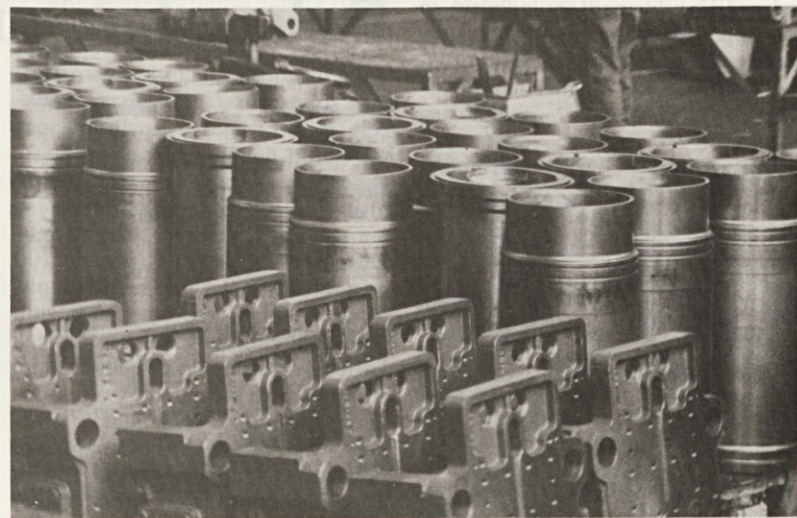
Kljub temu, da se ferolegure v glavnem izvažajo, domači proizvajalci pogosto dobavo s plačilom avansa. Zaradi pogostih redukcij električnega toka v letu 1984 so morali proizvajalci ferolegur uvažati električno energijo iz Italije in Avstrije. Ker je bila uvožena električna energija dražja od domače, so morali domači kupci pokrivati še razliko v ceni.

Stalne težave so se pojavljale tudi pri dobavi grafitnih elektrod in livarskega koksa. Kljub temu, da je naša DO sovlagala v grafitarno okoli 8 mio din, je bila investicija končana šele konec leta 1984. Po obljubah odgovornih iz TEF Šibenik pričakujemo, da bo ta proizvajalec v nekaj naslednjih letih začel proizvajati tudi elektrode Ø405 ob delni devizni udeležbi. Z dokončanjem drugega dela investicije v TEF Šibenik lahko pričakujemo tudi boljšo oskrbo z elektrodami. Dodeljeni kontingent koksa po energetski bilanci Jugoslavije za leto 1984 je omogočal redno proizvodnjo v tozdu PUM samo do konca tretjega četrtletja 1984. Zato smo morali uvoziti še 200 ton koksa. Ker je Litostroj istočasno dobavitelj

ulitkov za Koksarno Lukovac, smo od tam dobili še dodatno 200 ton koksa.

2. Črna metalurgija

Zaradi izredno težkega položaja, v katerem so se znašle jugoslovanske železarne, so se vse železarne preusmerile v izvoz najbolj kvalitetnih jekel. Z izvozom jekla so si zagotovile potrebna devizna sredstva za uvoz surovin, rezervnih delov in opreme. Poleg izvoza se železarne lotevajo tudi kompenzacijskih poslov in si ta-

ko zagotavljajo potrebne surovine, ki jih primanjkuje na domačem trgu. Po nekaterih ocenah jugoslovanske železarne izvažajo 25—30% celotne proizvodnje.

V letu 1984 je bilo opaziti stagnacijo naročil za pločevino in kovana jekla. Od podpisane letne količine 4000 ton pločevine je bilo med letom naročenih samo 1550 ton, kar predstavlja samo 38%. Od naročenih količin nam je Železarna dobavila 1150 ton ali 74%. Zaradi pomanjkanja vložka se je valjanje nerjaveče pločevine zavleklo celo leto, tako da smo naročene količine dobavili šele decembra. Dobavljene količine NIOVALA S = 20, S = 40 in S = 50 za potrebe viličarske proizvodnje niso v celoti rokavno pokrivala potrebe te proizvodnje, in sicer zaradi izredno velikega odstotka izmeta. V zadnjem času se v Železarni Jesenice vse pogosteje srečujejo s prostorskim problemom. Izvaljane količine se zaradi nezadostnega prostora založijo, kar pomeni za železarno velik problem. Nekatere dimenzije NIOVALA so bile izvaljane že v letu 1983, termično obdelane pa šele v januarju 1985. Določene zmogljivosti v železarni so zasedene za namensko proizvodnjo, tako da se naše potrebe težko vključujejo v ta program. V namensko proizvodnjo je bilo v letu 1984 vloženi 5 milijard din investicijskih sredstev!

Vsi naši napori, da bi si zagotovili tekočo dobavo kovanega jekla, so bili uresničeni šele po 12. juliju 1984. Do tega dne je veljala zapora kovanja za potrebe naše DO. Samo zaradi naših dobrih odnosov z železarno smo tudi do tega dne dobivali najnujnejše odkovke za našo proizvodnjo. Najbolj nujne odkovke za polarni žerjav P 92148 je Železarna Ravne začela kovati šele konca avgusta. Največji odkovki niso mogli biti odkovani zaradi okvare vakuumске naprave. Zadnji del za polarni žerjav smo zato dobavili šele v drugi polovici oktobra. Tudi kovanje vilic, posebno za V-8t in V-10t, se je zavleklo za zadnje četrtletje

preteklega leta, in to zaradi dvakratne okvare kladiva. Ker je železarna imela izpad okoli 800 ton za izvoz in namensko proizvodnjo, ni bilo pričakovati, da nam bo lahko v celoti dobavila naročene količine.

Lahko trdimo, da je bil naš odnos do Železarne Ravne nekorekten, kar se je odražalo pri dobavi jekla iz te železarne.

Ker je bila naša DO na listi organizacij, ki ne izpolnjujejo svojih deviznih obvez, in ker si nismo uspeli zagotoviti potrebnih deviznih sredstev, smo si morali večkrat z lažnimi obljubami odpreti vrata za kovanje nekaterih delov. Pri vsakem našem obisku je bila vedno na prvem mestu pogovorov devizna soudeležba, ki pa je bila za nas izredno neugodna.

Nikakor si nismo mogli iz Železarne Zenica zagotoviti kovanja nujnih proizvodov, kljub večkratnim pisnim in ustnim obljubam. Odgovori na naše telekse in dopise so prihajali z mesečno zamudo. Posebno se je to čutilo v prvem polletju, ko je prišlo do reorganizacije tozda Kovačnice. Nastali so trije tozdi: TOZD PRAVA DELA, TOZD KO-

žbe, bi gotovo prišlo do velikih rokovnih odmikov.

Podoben položaj je bil pri proizvajalcu elektromotorjev Sever Subotica. V tej delovni organizaciji imamo naročene elektromotorje za proizvodnjo preoblikovalne opreme in druge blagovne skupine. Položaj se je izboljšal konec leta, ko je bilo z uvozom okoli 20.000 elektromotorjev standardne izvedbe pokrito povpraševanje po teh motorjih. Izvoz motorjev v Italijo je bil ustavljen, tako da je bil večji del motorjev poslan na domači trg.

Problematika dobave kablov in vodnikov smo rešili tako, da smo od raznih trgovskih organizacij kupovali diforming žico ali čisti baker, ki smo ju dali v predelavo Elki, Novkablju, Kosjeriču itd. Pri tem smo občasno imeli majhne negativne razlike v ceni zaradi sivih cen.

5. Avtopnevmatika

Sava Kranj je bila v letu 1984 ena od redkih dobaviteljev, ki je celo leto v celoti pogojevala dobavo avtomobilskih gum z devizno soudeležbo. Verjetno je njena zahteva utemeljena, saj mora sama uvažati vse važnejše surovine za proizvodnjo avtomobilskih gum (kavčuk, kord, žica, saje itd.). Licenčna pogodba s Semperitom jo obvezuje, da uporablja izključno surovine iz zahodnih držav. Za večino naših viličarjev uporabljamo Savine gume in sicer tipe 8"25, 9"00, 11"00 in 14"00.

Kljub težavam, ki smo jih imeli s kreditiranjem dobave avtomobilskih gum od proizvajalca M. Zakiča, do posebnih motenj ni prišlo. S kreditom v višini 8 mio din si je TOZD TVN zagotovil potrebne količine avtomobilskih gum.

6. Visokotlačne cevi

Moramo priznati, da je v Jugoslaviji trenutno najkvalitetnejši proizvajalec gumijastih cevi Fadip Bečej.

Ker ta proizvajalec določene dimenzije nad Ø 25 uvažata kot kompenzacijo z Dunlopom, je prihajalo občasno do pomanjkanja cevi. Zato smo bili prisiljeni iskati cevi tudi pri drugih proizvajalcih: Ventil, Univerzal, Pnevmatiku itd.

7. Ostala področja

Kljub temu, da nisem posebej opisal tudi drugih področij oziroma problemov pri nabavi materiala, mislim, da je tudi na ostalih področjih problematika precej pereča. Navedel bi jih samo nekaj:

- gallove verige — Filip Kljajić,
- cinkanje armature — Titan Kamnik, LTA Varaždin,
- ploščice — Sintal Zagreb, Korund Titovo Užice,
- gonila — Strojna Maribor,
- hidravlika — PPT,
- hidravlika — Kladivar,
- brusi — Swaty, Comet,
- motorji, osi — TAM itd.

F. Matejčič

Zbranih preko 500 tisoč dinarjev

Akcija zbiranja denarne pomoči za lačne v Afriki, ki jo je v Litostroju na pobudo kulturne komisije v drugi polovici januarja sprožil sindikat, je trajala kar precej časa. Zadnji poverjeniki so zbrane prispevke oddali po dobrih dveh mesecih, ob koncu marca. K temu je morda prispevalo tudi to, da časovno ni bila omejena, in je veljalo nezapisano pravilo, da bo končana, ko bodo zbiralci pomoči vseh tozdov in delovnih skupnosti oddali prispevke v blagajno sindikata, ki jih bo potem poalala Rdečemu križu.

Naše obvestilo o zbranih sredstvih naj bo tudi zahvala vsem tistim, ki so se odločili in vsaj deloma prispevali k pomoči množicam, ki zaradi lakote trpijo in umirajo.

V tej akciji smo Litostrojčani zbrali 506.710 dinarjev prispevkov.

Posamezni tozdi/ds so prispevali:

TOZD SŠTS	13.750 din
TOZD PPO	21.710 din
DS PFSR	10.450 din
TOZD PROD	23.400 din
TOZD ZSE	29.610 din
TOZD PZO	38.920 din
TOZD IRRP	51.580 din
DS SSP	40.110 din
TOZD IVET	55.690 din
TOZD PTS	4.480 din
TOZD TVN	15.510 din
TOZD NAB	8.890 din
TOZD OBD	83.070 din
TOZD PUM	64.850 din
TOZD MONT	24.690 din

Precejšnje razlike, ki so med zneski TOZD/DS, so povsem razumljivi, saj so med njimi tudi velike razlike v številu zaposlenih. Zato sem izračunal prispevek na enega delavca v posameznem TOZD/DS in tudi tu ugotovili velike razlike. Najvišji povprečni prispevek na enega delavca TOZD/DS znaša 230 dinarjev, najnižji pa 58 dinarjev.

Morda se bo komu zdelo navajanje teh podatkov nekorektno, saj je akcija povsem prostovoljna in je višina prispevka povsem odvisna od volje posameznika. Zaradi tega moram svoj postopek pojasniti. Z navajanjem takšnih podatkov nikakor nočem spodbuditi tekmovanja med tozdi in delovnimi skupnostmi (po principu, kdo bo dal največ), niti ne mislim, da so delavci nekaterih TOZD/DS bolj človekoljubni, drugi pa gledajo predvsem nase. Želim le opozoriti poverjenike, ki so tokrat zbirali prispevke, in tiste, ki bodo to počeli še v bodoče, da razmislijo o tem, kako akcijo izpeljati tako, da bodo omogočili aktivno sodelovanje vseh delavcev.

To je povsem pristranska pripomba saj smo z rezultati akcije in z zbranimi sredstvi, ki smo jih zbrali zelo zadovoljni. Zbrana vsota vsekakor kaže na human odnos Litostrojčanov in na njihovo pripravljenost pomagati sočloveku.

t. š.

POROČILO O DELU IN PROBLEMIH V OBRATNI AMBULANTI LITOSTROJ V LETU 1984

Kako zdravi smo

Obratna ambulanta se v svojih programih dela ravna po tako imenovani »zeleni knjigi« t. j. po enotnem seznamu zdravstvenih storitev in samoupravnem sporazumu o njegovi uporabi v svobodni menjavi dela — kar preprosto povedano pomeni, da je naše delo normirano in točkovno ovrednoteno. To v enaki meri velja za kurativno, preventivno in zobozdravstveno delo. Delo, preseženo preko normativa (katerega je v kurativni in preventivni dejavnosti veliko), pa ni le odraz dobre volje, prej zavesti, da je to delo vendar treba narediti, saj je to pomoč človeku, ki jo potrebuje, ne glede da za to nismo nagrajeni.

Za nekatere delavce Litostroja, posebno za tiste s težavami v vratni, prsni in križni hrbtenici, je razveseljiva novica, da se fizioterapija kot terapija za take težave v letošnjem letu na željo uporabnika — delavca, lahko izvaja tudi v naravnih zdraviliščih Slovenije. Fizioterapevtske storitve morejo biti brez uporabe naravnega zdravilnega sredstva, enake storitvam Zavoda za rehabilitacijo invalidov Ljubljana, oziroma storitvam območnega zdravstvenega doma. Občinske zdravstvene skupnosti bodo zdraviliščem poravnale fizioterapevtske storitve, vse ostale stroške (hotelske, gostinske, potne) pa plača uporabnik sam. Napotnico za tako zdravljenje lahko izda vsak zdravnik v osnovni zdravstveni dejavnosti, torej zdravnik, pri katerem ste registrirani, ko presodi potrebo po izvajanju ambulantne fizioterapije. Napotnica poleg splošnih podatkov vsebuje tudi točno diagnozo, vrsto fizioterapije in pripombo, da je zdravljenje v zdravilišču na željo uporabnika.

Manj prijetna je informacija o povečani participaciji, ki velja od 1. 3. 1985 dalje, in to:

— za prvi kurativni pregled pri zdravniku v osnovni zdravstveni dejavnosti 100 din,

— za vsak prvi pregled pri zdravniku specialistu z napotnico ali brez nje 215 din,

— za vsak ponovni obisk ali pregled pri zdravniku specialistične ambulante dejavnosti, vendar največ za tri obiske, ki sledijo prvemu specialističnemu pregledu 60 din,

— participacija za zdravlila 40 din za oмот.

Informacijo za povečano participacijo zobozdravstvenih storitev lahko preberete na vratih zobozdravstvene ordinacije.

Preventivna ordinacija

O nekaterih problemih, ki trajajo že vrsto let in zadevajo nekatere storitve v preventivni dejavnosti, smo v preteklem letu veliko govorili, še več sestankovali in dokazovali, problemov pa do danes nismo rešili. Še vedno je odprto vprašanje, kako opravljati avdiometrijske preiskave, t. j. kako analizirati poškodbe sluha in kako te delavce zaščititi in preprečiti invalidnost, ko pa še do danes ne vemo, kaj storiti s tiho komoro (ADG kabino), ki jo je nabavila OZD TZ Litostroj in se je izkazala za neprimerno in neuporabno. Od odgovornih v Litostroju, posebno tistih, ki imajo v svojih obratih poškodbe sluha, pričakujemo vendar že končni odgovor: dopolniti sedanjo kabino, kupiti novo ali pa povedati, da takih preiskav ne potrebujejo. Tako bi višjo medicinsko sestro, ki je bila v ta namen sprejeta, preusmerili tja, kjer jo potrebujejo.

Socialno problematiko smo v preventivni ordinaciji obravnavali timsko (zdravnik, socialna služba). V tem letu je bil zaradi odhoda socialnega delavca nekoliko bolj obremenjen zdravstveni kader, vendar je delo potekalo v redu.

Glede specifične zdravstvene problematike naj omenim, da smo v zadnjih dveh letih vse verificirane profesionalne bolezni (npr. pnevmokoniozo, vibracijske bolezni) točno evidentirali in delavce s temi boleznimi premestili na ustrežna de-

lovna mesta. Predloženi so bili ukrepi, npr. rotacija po določenih letih dela itd. Okvare sluha so številne, saj dela v kritičnem in subkritičnem rotopu skoraj 2000 delavcev. V letošnjem in naslednjih letih smo si zastavili nalogo podrobno analizirati in preventivno ukrepati tudi pri teh delavcih. Glede ostale patologije (npr. hipertenzija, alkoholizem) smo vodili točno evidenco, bolnike smo usmerjali k lečečemu zdravniku in se dogovarjali o ukrepih tudi s socialno službo, če je bilo to potrebno. O prevallenci npr. pri hipertenziji je težko govoriti, ker je fluktuacija delavcev v najtežjih obratih zelo velika (500—600 letno). Hipertenzija je sicer prevladovala v obratu za vzdržev-

vanje, kjer je pretežno starostna struktura delavcev 40—60 let, fluktuacije pa ni ali je skoraj ni.

Zdravstveno vzgojno delo — kot je individualna zdravstvena vzgoja — smo izvajali sproti, t. j. ob periodičnih pregledih. Delavci so dobili ustna in pisna navodila v zvezi z dietno prehrano, navodila za vaje pri okvarah hrbtenice itd. Sodelovali smo tudi pri tečaju za varnostnike s temo o prvi pomoči in imeli predavanja za skupino učencev naše šole — bodočih aktivnih delavcev — o ekoloških razmerah in zaščiti pri delu v TZ Litostroj.

Delavci preventivne ordinacije smo poleg svojega rednega strokovnega izpopolnjevanja (EKG seminar, seminar za voznike motornih vozil, ortopedski seminar itd.) v svojem programiranem delovnem času prisotni na zdravniških konzilijih, v zdraviliščni komisiji, v odboru za varstvo pravic delavcev. Na strokovnem področju smo sodelovali z ortopedsko kliniko pri analizi obolenj lokomotorne aparata in pa z geron-

Načrtovana vlaganja

(Nadaljevanje s 1. strani)

cer pa bodo za njihovo izobraževanje namenjene tudi specialne učilnice v šoli.

Financiranje investicij in dinamika vlaganj

Prenovo doma bodo omogočala strogo namenska sredstva, ki jih je v okviru obnove in izgradnje dijaških domov že odobrila Izobraževalna skupnost Slovenije, in sicer v višini 37.536.230.— dinarjev. Dokumentacija bo pripravljena do konca aprila, tako, da bomo po izbiri izvajalca lahko že maja pričeli z deli.

Za izgradnjo nadzidka, s katerim bomo pridobili specializirane učilnice za strokovni pouk, je delavski svet naše delovne organizacije že sprejel sklep, da se po zaključnem računu investicije v šoli izdvoji za leto 1985 80 milijonov din. Projektna dokumentacija bo gotova, tako da bo možno po pridobljenih soglasjih pričeti gradnjo ob začetku počitnic.

Sredstva za opremo specializirane učilnice oz. učne delavnice za CNC tehnologijo bodo potrebna delno v devizah in bodo zagotovljena v okviru litostrojске investicije posodabljanja težke strojegratnje. Seveda pa jih bomo skušali dobiti tudi iz drugih virov — dinarska sredstva od izobraževalne skupnosti.

Vse drugo nadaljnje posodabljanje in dopolnjevanje opreme ter iz-

gradnjo telovadnice — pa bomo uresničevali v srednjeročnem obdobju do leta 1989. Načrtujemo, da bo Litostroj vložil še 160 milijonov dinarjev. Skupno z letošnjo investicijo za nadzidek v višini 80 milijonov dinarjev bi znašal litostrojски delež za vse naložbe 240 milijonov dinarjev. Celotna vlaganja brez prenove doma učencev pa ocenjujemo na 480 do 500 milijonov dinarjev — po sedanjih cenah. Torej bi prispeval Litostroj polovico, drugo polovico pa delno drugi uporabniki, delno pa izobraževalna skupnost. Potrebni pa bodo veliki napor, da bi drugi del sredstev res zagotovili. Sedaj izobraževalna skupnost ne namenja sredstev za investicije, razen še letos za prenoval domov učencev.

Koliko nas stane šola?

Ob teh načrtih in vlaganjih je ponekod v naši tovarni slišati mnenja, da nas šola precej stane. Ne glede na to, da vlaganja v izobraževanje niso poraba, ampak dobra, bogato obrestovana naložba, je potrebno navesti nekaj podatkov.

Navedena vlaganja so prve litostrojске investicije v šolo po izgradnji šole in doma učencev pred nekaj desetletji (prizidek je zgradila Iskra). V tem času so bile v Litostroju zgrajene cele nove tovarne, razširile

tološko kliniko (dokazovanje fibri-nolitičnega elementa — in encimov — primerjava z zdravo populacijo).

Številčni prikaz opravljenih pregledov in storitev v preventivni ordinaciji.

Pregledi: 2477 (specialni, prehodni, pregledi na zdravju škodljivih delovnih mestih, pregledi živlcev, pregledi voznikov motornih vozil).

Storitve: 3232 (ekspertize, VTG, EKD, ohladitveni test, orthorater, barvni vid po Ishiari, ogledi delovnih mest, posveti, poročila itd.)

Kurativni pregledi: 550, storitev 121.

Kurativna ordinacija

(dr. Ferdo Hožič, dr. Matjaž Koželj)

V kurativnih ordinacijah je bilo opravljenih 19389 pregledov, od tega je bilo prvih 5656. Ostalih medicinskih storitev je bilo 984 (preveze, injekcije, posveti ter vsa ostala medicinska administrativna dela).

Po analizi izstopajo obolenja dihal, na drugem mestu so poškodbe izven dela, sledijo obolenja gibal, nato poškodbe pri delu, obolenja prebavil itd.

Delo zobne ambulante

V Obratni ambulanti Litostroj poteka zobozdravstveno varstvo po načelu: »Čim večjemu številu pacientov nuditi najnujnejšo zobozdravstveno pomoč«. Za tak način dela se nismo odločili zavestno, temveč so nam ga vsilile razmere. Zaradi velikega števila pacientov (preko 2200 na zobozdravnika) in raznolikih oblik zdravljenja (vse od posameznih gnilobnih procesov, do multipnega kariesa, od delne do popolne izgube zobovja, zelo številna in težka obolenja obzobnih tkiv) je število obiskov naše ambulante zelo visoko, povprečno 19 pacientov na dan (v dopoldanski ordinaciji tudi več, ker je takrat tudi več nujnih primerov). Visoko število obiskov prinaša s seboj nizko število storitev na en obisk in nizko število zaključenih zdravljenj na leto. Čakalno dobo skušamo držati v mejah, ki so značilne za ZD Ljubljana. Pomanjkljivost našega dela, ki se je zobozdravstveni delavci naše ambulante dobro zavedamo, pa je, da v teh razmerah ne moremo zadovoljivo organizirati preventivnega dela, zdravstvena vzgoja naših pacientov pa je omejena le na individu-

OBVESTILO

Kandidate za voznike motornih vozil in traktorjev, ki so aktivni zavarovanci Litostroja, obveščamo, da lahko opravijo zdravniški pregled v naši obratni ambulanti.

Svojo željo naj sporočijo na int. telefon 445.

Večletno spremljanje podatkov nam pokaže, da je odsotnost zaradi bolezni enaka kot v preteklih letih. Rahlo so se znižale poškodbe pri delu (podrobno analizo o tem bo podala služba SVD). Celotni bolniški stalež znaša 6,66%. Na porod, nego, spremstvo svojcev ter specialne preglede odpade 1,29%. Stalež zaradi bolezni je 5,37% in ni večji v primerjavi s preteklimi leti.

Diagnostični laboratorij

Kurativnih storitev na 2.226 pacientov je bilo 19.169, preventivnih storitev na 2.064 pacientov pa 20.189.

dr. Marjeta FERJAN

alna navodila dovtetnejšim pacientom. Za sistematično delo nimamo nobenih pogojev, omejeni smo tako prostorsko kot časovno.

Zato predlagamo zmanjšanje števila pacientov na zobozdravstveno ekipo (zaposeliti bo potrebno še eno ekipo) in ureditev druge ordinacije.

Omeniti pa moramo tudi 8 let staro opremo obstoječe ordinacije, ki je dvojno izkoriščena (dopolodne in popoldne) in temu primerno izrabljena. Samo s stalnim in vestnim vzdrževanjem in našo iznajdljivostjo jo še vzdržujemo v zadovoljivem stanju, tako da izpadi niso prepogosti. Prej ali slej pa bo treba misliti tudi na zamenjavo.

Storitve zobne ambulante v letu 1984

Število zdravljenih pacientov v letu 1984

zobna ambulanta I — 942

zobna ambulanta II — 906

Število zaključenih zdravljenj v letu 1984

zobna ambulanta I — 236

zobna ambulanta II — 252

dr. Majda Grebenc-Gregorčič

dr. Ana Gračner

so se proizvodne veje, razvijala se je tehnologija, ne da bi tovarna vlagala večja sredstva v šolo. Šola je uporabljala vsa svoja možna sredstva, predvsem tista, ki jih je ustvarila s proizvodnjo v šolskih delavnicah, da bi vsaj sledila razvoju. Tudi spremenjeni programi usmerjenega izobraževanja od Litostroja niso zahtevali dodatnih finančnih vlaganj v samo šolo. V zadnjih letih smo v šoli sami uredili delavnico za termično obdelavo (kovačnico) in za začetni praktični pouk v metalurški usmeritvi, vložili smo denar v ureditev treh specializiranih učilnic naravoslovnih predmetov, v opremo za razvoj računalništva in v opremo za razvoj brusilnice v šolskih delavnicah. Nabavili smo še nekaj učnih sredstev, obnovili kinodvorano in izvedli manjše notranje adaptacije.

Tudi za tekoče delo šole smo se vključili v enotno financiranje, ki ga za vse srednje šole zagotavlja izobraževalna skupnost. S tem se Litostroju vrača denar, ki ga s prispevno stopnjo odvaža za izobraževanje. Tako je minilo že precej let od časov, ko je Litostroj v celoti financiral stroške tekočega poslovanja šole. V letu 1984 je znašal delež Litostroja v okviru celotnega prihodka šole 13.977.290,80 dinarjev ali 10%. Precejšen del tega denarja pa je bil namenjen za stroške izobraževanja odraslih, ki ga izobraževalna skupnost nikjer ne financira. Dalje se iz tega zneska financirajo nekatera dela, ki jih izvaja šola za tovarno (npr. finančno-administrativna dela v zve-

zi s štipendiranjem). Drugi del teh sredstev pa je namenjen za neposredne potrebe izobraževanja mladine in njenega bivanja v domu učencev.

Vsega tega ne navajam zato, da bi omalovaževal neprecenljivo prednost, da smo tozdr Litostroja in da nam tovarna pomaga. Zagotavlja nam stabilnost in razvoj, povečuje našo odgovornost za kvalitetno izobraževanje in usmerja tudi naravnost našega vzgojnega dela. Brez tovarne ne bi tako uspešno izobraževali in s tem sodelovali tudi pri njenih dosežkih. Prav zaradi odgovornosti do tovarne pa smo si prizadevali storiti čimveč sami in tudi finančno čimbolj samostojno poslovati ter s tem tovarno razbremenjevati stroškov za izobraževanje. Kot razberemo iz podatkov, nam je to doslej tudi uspelo.

Tudi pri načrtovanih vlaganjih bomo sami prispevali čimveč. V denarju sicer malo, le do meje, do koder zmoremo, več pa s svojim delom ob pripravah in pri izgradnji ter opremljanju. Kjer bo le mogoče, bodo pomagali tudi učenci.

Litostroj se je zavedal pomena izobraževanja že na začetku svojega razvoja in so se takratna vlaganja v šolo bogato obrestovala. V primerjavi z neski, ki jih je Litostroj zadnja leta že vložil v investicije za svoj razvoj in jih v kratkem še bo, predstavljajo vlaganja v šolo finančno razmeroma majhen, a vsebinsko pomemben, nujno potreben, spremljajoči del tega razvoja.

H. Premelč

FIRBEC

Intervju z Bogom Semetom, koordinatorjem pristočasnih dejavnosti pri OK ZSMS Ljubljana-Siška

»Če ne uspe, bomo poskusili ponovno!«

Zadnji mesec je v mladinskih krogih občine Šiška največ govora o pobudi za oživitve Doma mladih. Po tem, ko smo bili na tiskovni konferenci, ki jo je organiziral center za informiranje in propagando, seznanjeni s programom dela, nas je zanimalo osebno mnenje glavnega pobudnika Boga Semeta.

Bogo je 18. 2. 1985 začel opravljati funkcijo poklicnega koordinatorja pristočasnih dejavnosti v Domu mladih — Šiška. Razen tega je član predsedstva mestne konference ZSMS in član delovne skupine Centra za interesne dejavnosti pri republiški konferenci. Zdaj pripravlja diplomsko nalogo na ekonomski fakulteti. Zastavila sva mu nekaj vprašanj; odgovoril nam je z velikim vnemo, ki jo kaže povsod pri pogovorih o Domu mladih — Šiška.

— Kako je sploh prišlo do ideje o oživitvi te dejavnosti?

Bogo Seme: Začel sem približno pred dvema letoma, ko sem vodil kulturno komisijo. Že takrat je obstajala ideja o povezavi Mladinskega centra — Zgornja Šiška, Šentvida in drugih. Obiskoval sem tudi seminarje, ki jih je organiziral ZKO, tako je želja prerasla v potrebo. Razmišljali smo o tem, kako bi mlade pritegnili k delu brez izključno denarnih stimulacij. Stimulacija naj bi bila zadovoljstvo pri delu, ki si ga mladi sami izberejo. Takšne pogoje pa je najlažje ustvariti v mladinskih centrih.

— Kako zagotoviti množičnost pri delu Doma mladih?

Takoj na začetku nas je nekaj članov zagrabilo za delo. Tako smo že ustanovili delovno skupino, predsedstvo jo je potrdilo. Ta skupina bo v prostorih Doma mladih zbirala podatke o delovanju krožkov. Na ta način se bomo lahko povezali z vsemi krožki, ki delujejo, in jim dajali napotke, kako naj delujejo. Obenem bomo tudi koordinirali delo, tako da ne bo prišlo do podvajanja prireditve. Delovna skupina deluje zanesljivo. Pri sklicu sestanka sta se od 22 dva opravičila, ostali so se ga udeležili. S takšnim delom bo tudi množičnost zagotovljena. Ker pa sem na vodilnih mestih v zvezi tabornikov, sem velikokrat organiziral prireditve z njimi in so skoraj vse uspele. Zato ne vidim nobenega razloga, da s takšno organizacijo ne bi dosegli množičnosti pri mladini.

— Ob tej pripombi nismo bili enotnega mnenja. Vemo, da je zveza tabornikov specifična organizacija, v katero so vključeni samo prostovoljci. To pa je le delček mladinske organizacije. Zato bo potrebno veliko več dela, znanja in sposobnosti, če želimo, da podobne prireditve uspejo s takšno udeležbo v mladinski organizaciji.

— Kako bo Dom mladih s svobodno menjavo dela prišel do finančnih sredstev?

Pri tem že imamo konkretne rezultate. Splošni projektivni biro — Ljubljana nam bo pripravil načrte za adaptacijo prostorov. Nekatere pa izdelamo tudi sami pod strokovnim vodstvom in nadzorom. Kot protitulguga bo to za njih dobra reklama. Vemo, koliko se danes daje za reklame. Tiskarna bo za nas opravljala grafična dela. Mi pa bomo za njih organizirali kulturne prireditve, akcije zbiranja papirja ali kakšne druge, ki bodo zahtevale zanesljivo udeležbo. V to mislimo vključiti predvsem študentski servis. Union nam zagotavlja oskrbo s točilniškimi avtomati, prav tako tudi Slovin, Avtomontaža pa nam je že popravila ogrevanje v prostorih doma.

— Kako si zamišljaš sodelovanje z Litostrojem?

Če bo mladina zainteresirana, bomo sprožili akcijo zbiranja finančnih sredstev. Seveda s točno določenim namenom, v katerem bodo mladi Litostrojčani videli pridobitve tudi zase. Najpomembnejše je, da dejavnost zaživi, potem bomo videli, kje lahko realno sodelujemo.

— Kje dobite sredstva za začetek, npr. za koncertne dejavnosti?

Občinska konferenca nam bo zagotovila začetna sredstva. Če nam prireditve enkrat ne uspe, nam bodo pomagali kriti izgubo. Mi pa bomo poizkusili še drugič. Saj moramo verjeti v uspeh, drugače je nemogoče kaj pričakovati.

— Vpliv padanja standarda?

Seveda bomo tudi to občutili. Predvsem pri obisku prireditve v vstopnino bodo mladi pričakovali ceno, primerno kvaliteti. Tako bo pač vsak vložil denar in tisto, v kar verjame. V tem je naša priložnost. Mislim, da s pravilnim vodenjem in prilagajanjem programov lahko dosežemo pozitivne rezultate. V enem letu mora to vse zaživeti in to bo zelo veliko.

— Ali se ne bojiš padanja interesa zaradi morebitnih začetnih neuspehov?

Izbor temelji na zaupanju, a sem prepričan, da do tega ne bo prišlo. Nihče nikomur ne bo vsiljeval funkcije, temveč bo vsak delal tisto, kar ga bo veselilo. Te dni se nam je po telefonu priporočil nek mladinec, ime sem pozabil. Ves je zagnan za modelarstvo. Tako imamo enega vodjo in enega mentorja več.

— Vpliv menjave generacij?

Seveda se z novimi generacijami spreminja tudi zanimanje za posamezna interesna področja. Z anketo bomo ugotavljali, kaj bi mladim najbolj ustrezalo. Po potrebi bomo spreminjali programe. Pokazali jim bomo, kje in kako se bodo lahko vključevali v naše vrste. Tako bomo ostali v koraku s časom.

— Vloga centra za obveščanje in propagando?

Vaša naloga je predvsem posredovati mladim vse, kar se dogaja na projektu Doma mladih. Z učinkovito reklamo i obveščanjem lahko storimo veliko. Glasilo Vibracije bo potrebno povečati naklado in ga prodajati po ceni, ki bo sprejemljiva za mlade, obenem pa bo zagotovilo za uspeh (do sedaj je bilo brezplačno). Tudi svetovalno dejavnost moramo obogatiti ter jo vključiti v delo Doma mladih.

V. Jantol
S. Cedilnik

Samo mladi lahko pomagajo

Mladinski center, oziroma Dom mladih, ki bo imel svoj sedež v dosedanjih prostorih mladinskega centra Zgornja Šiška, bo predvsem izobraževalni center, kjer se bodo mladi izpopolnjevali v svojih dejavnostih in svoje znanje uporabili v vseh oblikah mladinskega dela.

Tako je definiran namen Doma mladih. V programih, ki so zelo široko zastavljeni, je zajeto skoraj vse tisto, kar bi se sploh lahko delalo. V neki mladinski organizaciji.

Za podrobnejšo seznanitev s tem programom je bila sklicana tiskovna konferenca. Prisotnih je bilo nekaj čez 20 predstavnikov iz osnovnih organizacij. Na vprašanja sta odgovarjala Bogo Seme, koordinator pristočasnih dejavnosti in sedanji upravnik mladinskega centra.

Med ostalim sta povedala: »Dom mladih s svojim na široko zastavljenim načrtom delovanja želi dopolniti obstoječe oblike dejavnosti ter oživeti opuščene ali zapostavljene. Nikakor pa ne želi ustanavljati novih krožkov, če ti že obstajajo na področju občine Šiška. S tem bi se dejavnost mladih podvojila in drobila ter vodila k neuspehom. V bodoče naj bi se vsi organizirali preko Doma mladih.«

Na vprašanje, kdo naj bi vodil te sekcije in komisije, je Bogo odgovoril takole: »Vodje, ki se že ukvarjajo s takšnimi dejavnostmi, naj bi se iz lokalnih področij zbrali v Domu mladih, ter z enotnim programom povezali razdrobljene krožke. Iz takšnih razdrobljenih dejavnosti naj bi pritegnili mlade k skupnemu reševanju problemov. Mladi pa naj bi delovali še naprej, ali pa na novo na tistem področju, ki jih zanima, ne glede na ime mentorja, ki bo vodil delo.«

Sestanki naj ne bi bili sestanki v običajnem smislu, temveč v večji meri srečanja za izmenjavo mnenj in izkušenj. Tako bi se mladi bolj spoznali ter organizirali prireditve in srečanja na bolj sproščen način, ki daje več možnosti za plodno delo.

Organizacija Doma mladih pa naj bi se financirala predvsem z lastnim

PRIJATELJSKA VOJNA

Z vojašnico Boris Kidrič že več let sodelujemo na športnem in kulturnem področju. Do zdaj je sodelovanje potekalo le z mladinci iz tozdov Obdelava in PUM. Na začetku leta smo se dogovorili, da bomo sodelovanje razširili na vse mlade Litostroja.

Prvi rezultat dogovora je »spopad« med športnimi ekipami, ki sta ga organizirali športna in kulturna komisija. Naši tekmovalci so zmagali v streljanju, šahu in kegljanju, vojaki pa so slavili v namiznem tenisu.

Đurad Babič

GLASBENI BOLJŠI SEJEM

Ali imate kak glasbeni instrument odveč?

Mogoče kakšne note? Ste kdaj igrali na glavnik? Vse to lahko prodate na glasbenem boljšem sejmu. Tisti, ki bi radi imeli kaj od tega, pridite in izberite. Ne veste, kam? V Dom Svobode — Šentvid vsako nedeljo od 9. do 13. ure. Tam čakajo na vas!

Po 18. uri pa se lahko zabavate ob popularni in manj popularni glasbenih skupinah.

NOVO VODSTVO

26. februarja je bila v jedilnici tozda TVN, programska konferenca ZSM Litostroj. Poročilo o delovanju mladine v preteklem letu je podala predsednica konference Marjana Djulinac.

Po razpravi je bilo staro predsedstvo razrešeno dolžnosti in izvedene so bile nadomestne volitve.

Za novo predsednico je izvoljena Barbara Krošelj iz tozda Servis PTS, njen namestnik je Majo Pahor iz tozda IRRP, sekretar Mustafa Gerzić iz DS SSP pa ostaja. Novoizvoljena predsednica Barbara je takoj po sprejemu dolžnosti podala plan dela in finančni pla za leto 1985.

Na koncu so bila podeljena priznanja udeležencem mladinskih delovnih akcij v letu 1984.

Zlatko Kodrič

nost, sčasoma pa delavnost izgine, je bil odgovor, da pač moramo na to gledati z optimističnimi očmi. Če bomo na to gledali pesimistično, potem je najbolje, da ne načrtujemo nobenih izboljšav.

Prostore, v katerih naj bi se te dejavnosti odvijale, bodo začeli urejati najprej znotraj. Potem naj bi se ta dela razširila na zunanji del nekdanjega mladinskega centra, v bodočnosti pa je v načrtu razširitev v sedanja stanovanja nad mladinskim centrom.

Kakor vidimo, zasnovali so smelo!

Zdaj potrebujejo samo še mlado generacijo, da bo vse to zaživelo, ker načrti kot takšni ne pomenijo ničesar, dokler niso uresničeni.

Vjekoslav J.

AMERIŠKI ŠTUDENTJE V LITOSTROJU

19. februarja je našo delovno organizacijo obiskala skupina študentov družbenih ved, ki študirajo na Colgate University v Hamiltonu. Študentje so v Jugoslaviji na trimesečnem študijskem potovanju kot gostje Centra za teorijo in prakso samoupravljanja Edvard Kardelj v Ljubljani. V tem času se bodo seznanili z našo ureditvijo in spoznali uveljavljanje samoupravljanja v praksi. S tem namenom so se tudi oglasili v naši delovni organizaciji. Najprej so si ogledali proizvodnjo, po končanem ogledu pa so se pogovarjali z nekaterimi predstavniki Litostroja. Zanimala jih je predvsem samoupravna ureditev in urejanje delovnih razmer v proizvodnji.

K. G.

O delu mladine v preteklem obdobju je podala poročilo bivša predsednica Marjana Djulinac

Letna konferenca Industrijskega gasilskega društva Litostroj

Poskrbeti za pomladek

Člani našega Industrijskega gasilskega društva, ki ga sestavlja preko 60 prostovoljnih članov, se ob začetku vsakega leta zberejo na letni konferenci. Na njej pregledajo in ocenijo svoje delo v preteklem letu, se dogovorijo o prihodnjem delu in nalogah, spregovorijo o težavah, ki se pojavljajo in o tem, kako jih bodo poskušali rešiti. Letos je bila redna letna konferenca Industrijskega društva Litostroj 15. februarja v jedilnici tozda TVN. Poleg večine članov društva so se udeležili tudi povabljeni predstavniki gasilskih društev Zgornje Šiške, Spodnje Šiške, Avtomontaže, Dekorativne, Integrala, IMP s Trate, STT iz Trbovelj ter Atmos iz Hoč, predsednik gasilske zveze občine Ljubljana-Šiška, predsednik našega upravnega odbora, predsednik našega delavskega sveta, predstavniki treh litostrojskih tozdov (PZO, PPO, PUM) ter predstavnica KSS, ki je zastopala tudi vodstvo delovne organizacije.

Predsednik društva Franc Kolar je vse prisotne najprej pozdravil, zatem pa poročal o delu gasilskega društva v preteklem letu. Opozoril je na preventivno dejavnost društva, kateri je bil dan poseben poudarek, saj je znano, da je veliko lažje požare preprečiti, kot pa kasneje popravljati škodo. Temu se imamo tudi v veliki meri zahvaliti, da je bilo v preteklem letu v Litostroju le 6 začetnih požarov, ki so jih delavci pogasili sami. Poudaril je tudi dobro sodelovanje s poklicnimi gasilci, kar je precej prispevalo k uspehom, doseženim pri preventivnem delu ter na vajah in tekmovanjih. Med tekmovalnimi uspehi je omenil udeležbo na tekmovanju industrijskih gasilskih društev tozda ZPS, kjer je naša ženska desetina zasedla prvo mesto, moška pa šesto. Predsednik je opozoril tudi na nekatere težave, ki pestijo društvo, na pomanjkanje mladih članov v društvu ter na neustrezne prostore, ki jih potrebujejo za nemoteno delo.

Poročilo predsednika je sledilo poročilo poveljnika gasilskega društva Vinka Klemenčiča, ki je prav ta-

ko opozoril na pomen preventivnega dela društva ter poudaril potrebo po stalnem usposabljanju gasilcev. Sledilo pa je še poročilo nadzornega odbora.

Tem trem poročilom je sledila dolgotrajna razprava, v kateri je bilo dano vse priznanje in podpora dela prostovoljnih gasilcev. Ni pa ostalo le pri protokolarnem pozdravljanju in podpiranju njihovega prizadevanja, saj je bilo slišati tudi precej nasvetov ter opozoril na nekatere, sicer maloštevilne, vendar pomembne težave, s katerimi se morajo gasilci pri svojem delu spopadati. Težave z denarjem, katerega vsako leto primanjkuje, s prostori, ki so neustrezni za delo društva, ter pomanjkanje mladih, ki bi se priključili gasilcem, so problemi, ki v veliki meri otežujejo delo gasilskega društva. To so precejšnje težave, ki otežujejo delo društva, vendar bi se dale z malo dobre volje uspešno in dokončno razrešiti. Zato so še na posebej ugoden odziv naletele besede tovarišice Ivanič-Lukič, ki je v imenu vodstva Litostroj poudarila, da je v letošnjem

za uspešno delo. Občinsko priznanje za sodelovanje na občinskem tekmovanju sta prejela desetarka Marijo Čuk in desetar Branko Peternel. Občinsko odlikovanje I. stopnje sta dobila Vinko Klemenčič in Franc Kolar, odlikovanje II. stopnje pa Iva Maričič in Ilija Katilović. Zlato plaketo za uspešno in požrtvovalno delo je Industrijsko-gasilsko društvo Litostroj podelilo Avgustu Burgerju. Poleg tega so izrekli tudi napredovanja članic ženske desetine, ki so uspešno opravile tečaj; napredovale so v gasilke in gasilke I.

Po podelitvi priznanj pa se gasilci še niso razšli. Še dolgo časa so ostali v jedilnici tozda TVN in izmenjavali svoje izkušnje ter se predvsem prijateljsko pomenkovali.

t. š.

Kakšen bo letos regres

Gredo stvari na bolje?

Lani in že leta poprej smo lahko ob določitvah višine in ob razdeljevanju regresa za letni dopust spremljali značilne reakcije delavcev. Prevladovalo je nezadovoljstvo nad višino (bolje povedano nižino) regresa, nemočno in prizirljivo zamahovanje z roko, češ, kaj pa mi takšna malenkost sploh pomaga, čemu sploh še služi. Nekateri so ugotavljali, da bi lahko bilo še slabše in si bodo s tem lahko privoščili kosilce ali pa večerjo v kakšni prijetni obmorski in temu primerno dragi restavraciji. Drugi, ki pa so že zavrgli misli na morje in podobne počitnice, ali pa niso hoteli tvegati, da bi jim inflacija v nekaj mesecih krepko obzrla tistih nekaj tisočakov, pa so regres lepo zapravili za spodobno špecerijo.

Poleg tega pa je bila ta, že tako majhna vsota (lani je bil osnovni znesek 7500 din) razbita na dva dela. Prvi del — večino regresa smo dobili pozno spomladi, preostanek pa so dobili tisti, ki niso koristili počitniških zmogljivosti naše delovne organizacije in regresiranih cen v njih, v decembru. To dvakratno izplačilo je bilo nekaj let kamen spotike, delavci so zahtevali enkratno izplačilo regresa.

V letošnjem letu je prišlo do precejšnjih sprememb pri izplačilu ter oblikovanju višine osnovnega zneska regresa. Pred kratkim smo sprejeli Pravilnik o delitvi sredstev sklada skupne porabe, ki poleg drugega ureja tudi to področje.

Višina regresa

»Z razporeditvijo čistega dohodka po zaključnem računu v sklad skupne porabe se del sredstev nameni za izplačilo regresa za letni dopust. V ta namen se za oblikovanje mase teh sredstev izdvoji na delavca praviloma znesek povprečnega neto OD v delovni organizaciji za preteklo leto, ob upoštevanju dosežene poslovne uspešnosti. Tako oblikovana sredstva se povečajo za obvezne dejave.«

Navedeni 4. člen Pravilnika o delitvi sredstev skupne porabe je povsem in vsakomur razumljiv in razveseljav (praviloma znesek povprečnega OD v delovni organizaciji) vse do »... ob upoštevanju dosežene poslovne uspešnosti...«, ki zelo previdno in nedefinirano obljublja nekakšno omejevanje, ki je značilna za vse pravne akte.

Določilo se še naprej dozdeva jasno, čeprav že nekoliko manj, saj se zanašamo na besedo praviloma, ki zagotavlja, razen v izjemnih primerih (po našem laičnem mnenju npr. slabem poslovnem rezultatu), navedeno višino regresa. In glede na to, da je bilo lansko poslovno leto za Litostroj zelo uspešno, s čemer smo se in se še vedno radi pohvalimo, ne vidimo nikakršnega vzroka več, ki bi preprečeval oblikovanje osnovnega zneska regresa v višini povprečnega neto OD v delovni organizaciji (28.367 din).

Vendar pa ni tako! Na zadnjih zborih delavcev, kjer smo potrjevali zaključni račun, smo potrdili tudi

Finance, prostori, podmladek! Vse to nam manjka. Hvala bogu, da tudi ognja ni!

Gasilski sekretar tovariš Luznar iz GD Zgornja Šiška pozdravlja našo letno konferenco (Foto: t. š.)

Naša gasilka Marija Čuk sprejema iz rok predsednika OGZ tovariša Kogovška sklep o napredovanju v gasilsko prve stopnje

Predsednik občinske gasilske zveze tovariš Kogovšek izroča poveljniku IGD Litostroj tovarišu Klemenčiču občinsko gasilsko priznanje prve stopnje

letu gasilskemu društvu zagotovljen stalen vir dohodka, kar bo prispevalo k povečanju strokovnega dela ter vzgoji mladih kadrov. Spodbudne so bile tudi besede predsednika delavskega sveta Ivana Babiča, ki je zagotovil, da bo na eni prihodnjih sej delavskega sveta delovne organizacije točka dnevnega reda posvečena tudi finančni in ostali problematiki, ki jo ima gasilsko društvo. Večina razpravljalcev je izrazila svoje navdušenje in zadovoljstvo nad tem, da v našem društvu uspešno deluje tudi ženska desetina, saj so gasilke zelo redke, čeprav zaželenne med gasilci.

Ob koncu formalnega dela konference so bila nekaterim članom gasilskega društva podeljena priznanja

predlagane zneske, namenjene za izplačilo regresa skupne porabe. Osnovni znesek regresa bo znašal približno 60 odstotkov (18.000 din) povprečnega neto OD, kar pa je seveda tudi povsem v skladu z že navedenim členom pravilnika.

Od 30 do 100 odstotkov

»V primeru, da dosežena poslovna uspešnost po določitvi splošnega akta o razporejanju čistega dohodka ne omoroča oblikovanje mase sredstev za izplačilo regresa niti v višini 30% povprečnega neto OD v delovni organizaciji v preteklem letu, si temeljna organizacija oziroma delovna skupnost izplača regres za letni dopust iz solidarnostnega sklada skupne porabe, upošteva določila splošnega akta o razporejanju čistega dohodka. V tem primeru se lahko oblikujejo sredstva za regres le v višini 30% povprečnega neto OD v delovni organizaciji v preteklem letu.«

S tem smo prišli do nove razsežnosti, spodnje meje in razpona osnovnega zneska regresa, ki ne bo manjši od 30% in ne večji od celotnega zneska povprečnega neto OD delovne organizacije. V letošnjem letu smo pristali v zgornjem delu spodnje polovice tega razpona.

Ne glede na to, da bodo letošnji regresi precej višji od lanskoletnih, ter to, da bi bil znesek, če bi ga oblikovali »praviloma« v neskladju s panožnim sporazumom in republiško resolucijo, ki omejujeta in ne dovoljajeta takšnih povišanj oziroma višin izplačil, pa se postavljajo nekatera vprašanja.

Kaj je mišljeno z upoštevanjem dosežene poslovne uspešnosti in kakšna naj bi bila poslovna uspešnost, ki bi omogočila izplačilo zneska, kakršen naj bi bil praviloma izplačan?

Pri delitvi čistega dohodka, ki smo ga ustvarili v lanskem letu je bilo potrebno misliti tudi na nadaljnji razvoj Litostroja. Precejšnja sredstva so bila izdvojena v poslovni sklad za razširitev lastne materialne osnove dela, ki bodo omogočila poleg zadovoljitve drugih potreb delovne organizacije tudi začetek I. faze investicijske izgradnje »Proizvodnja investicijske opreme«. Ta investicija nam bo omogočila prodor med svetovne

proizvajalce hidroopreme in velikih strojnih delov. Izdvajanje precejšnjih sredstev za te namene je bil glavni vzrok, da ni bilo mogoče oblikovati regresa, ki bi imel za osnovni znesek lanske povprečni osebni dohodek.

Letošnji regres

Tako kot do sedaj se tudi naprej regres ne bo delil vsem delavcem v enakih zneskih, temveč bo njegova višina odvisna od osebnega dohodka, ki ga je delavec prejel v preteklem letu za delo v rednem delovnem času po naslednji lestvici: OD delavca v preteklem letu glede na povprečni OD v delovni organizaciji v preteklem letu (28.367 din)

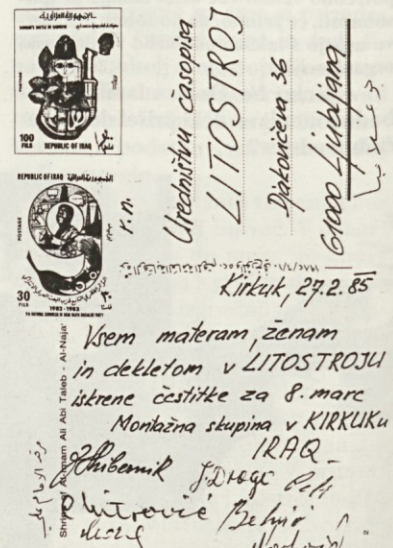
	višina regresa	%	znesek
do 90% povprečnega			
OD v letu 1984	120%		21.600
od 90—110%			
OD v letu 1984	100%		18.000
nad 110%			
OD v letu 1984	80%		14.400

Letošnji regres se zdi v primerjavi z lanskoletnim precej višji, žal pa njegovo dejansko vrednost močno zmanjšuje zelo visoka inflacija, nekaj pa k temu pripomorejo tudi letošnje ekonomske cene letovanj, ki jih organizira Litostroj.

Poleg navedenega zneska bodo delavci za vsakega nepreskrbljenega otroka prejeli še po 5% osnovnega zneska regresa. To zneske natančno 900 din!!!

Regres bo v enkratnem znesku izplačan vsem delavcem v mesecu maju letos.

t. š.

Zapoznala čestitka za 8. marec. Zakaj poznala? Ker je pripotovala iz Iraka!

Kaj bomo izbrali?

Kljub temu, da se še vsi oziramo po zimskih središčih in se odločamo, kje bomo ugodno smučali, vam oddelek počitniških domov nudi razpis za poletni dopust ter izlete doma in v tujini (ČSSR in Poljska).

Fiesa:

Naš dom v Fiesi že nekaj let počasi, vendar vztrajno obnavljamo. V letošnjem letu bomo največ pozornosti namenili jedilnici. Dom bo odprt od 18. junija do 20. septembra 1985.

CENA:
za delavce Litostroja 895 din
za ostale (zunanji): 1100 din
Otroci do 7 let z ležiščem imajo 20 odstotkov popusta.
Otroci do 7 let brez ležišča imajo 30 odstotkov dopusta.

Vrsar — kamp Funtana

Ostali smo pri istem številu prikolic kot v prejšnjem letu, dodali bomo platneno ograjo proti cesti in s tem ustvarili pred prikolico bolj intimen prostor.

CENA:
za delavce Litostroja 800 din
za ostale (zunanji) 1000 din
Tudi letos nudimo možnost uporabe prikolic v predsezoni in posezoni po 30 odstotkov nižjih cenah.
Prednost pri prikolicah imajo družine z večjim številom družinskih članov, zato jih v juliju in avgustu ne bomo oddajali dvema osebama, razen če bodo nezasedene.

Prikolico plača prijavitelj, ki je oddal prijavnico, ne glede na število (za kolikor je prikolica registrirana) letujočih v prikolic. Za prehrano skrbi vsak sam.

Vsak, ki letuje v prikolic, plača turistično takso v recepciji avtokampa, kjer letuje.

Vsi, ki letujejo v prikolic, morajo biti napisani na napotnici, katero dobi vsak gost ob vplačilu. Zloraba se kaznuje!

Vsi, ki boste letovali v avtokampu Funtana — Vrsar, morate dvigniti ključ prikolic v oddelku počitniških domov teden dni pred odhodom, ključ pa po končanem letovanju vrnete oddelku počitniških domov v roku treh dni.

Letujoči lahko prvi dan počitnic zasedejo prikolico od 11. ure dalje, zadnji dan bivanja pa morajo prikolico izprazniti do 10. ure.

Pulj: Premantura — kamp Stupice:

Svoj oddih boste preživel v senci borovih dreves, kjer so postavljene naše prikolic. Dopolnili bomo pribor ter popravili opremo, tako da bo bivanje v prikolicah zares prijetno.

V avtokampu Stupice je pet prikolic.

Cena prikolic in pogoji bivanja so isti kot v avtokampu Funtana — Vrsar.

Uporabniki prikolic v avtokampu Stupice dobijo ključ prikolic v recepciji avtokampa in ga po končanem bivanju tam tudi pustijo.

Soriška planina

Vam ne ustreza neznosna vročina na morju? Se bojite meduz in čeri, ki jih skriva morje?

Svetujemo vam, da svoj dopust preživite v tišini med planinskimi rožami in ob žvrgolenju ptic! Obiščite naš dom na Soriški planini in vse to vam bo na voljo.

Če imate kaj nabirateljske strasti, si boste lahko nabrali gob, borovnic in brusnic za dolge zimske dni.

CENA:
za delavce Litostroja: 895 din
za ostale (zunanji): 1100 din

IZLETI V ČSSR v letu 1985:

Naše dolgoletno sodelovanje s podjetji v ČSSR bomo nadaljevali tudi v letošnjem letu. Izleti so prijetni in zanimivi, saj se naši gostitelji vedno potrudijo in nam pokažejo kaj novega.

Program izletov:

- 13. 4. do 20. 4. 1985 — Jedovnice — spomladanski velesjem
 - 27. 4. do 4. 5. 1985 — Jedovnice
 - 27. 4. do 4. 5. 1985 — Mozolov
 - 27. 4. do 4. 5. 1985 — Luhačovice (zdravilišče)
 - 29. 6. do 6. 7. 1985 — Brnska pregrada
 - 20. 7. do 27. 7. 1985 — Tatre
 - 27. 7. do 3. 8. 1985 — Tatre
 - 24. 8. do 31. 8. 1985 — Brnska pregrada
 - 7. 9. do 14. 9. 1985 — Karlovy Vary (46 oseb)
 - 14. 9. do 21. 9. 1985 — Jedovnice — velesjem strojne opreme
 - 22. 9. do 29. 9. 1985 — Luhačovice (zdravilišče)
 - 23. 11. do 30. 11. 1985 — Karlovy Vary (46 oseb)
- Na letovanjih bodo imele vse skupine organizirane izlete — ogled znamenitosti po posebnih programih.

CENA:
za delavce Litostroja: 17.000 din
za ostale (zunanji): 19.000 din
Pridržujemo si pravico spremeniti ceno aranžmaja v primeru podražitev prevozov.

Rok prijave za ČSSR je mesec dni pred odhodom.

NOVO — POLJSKA

Po krajši prekinitvi sodelovanja s tovarno Mielec iz Poljske smo zopet vzpostavili stike ter obnovili izmenjavo počitniških zmogljivosti.

Bivanje na Poljskem je organizirano v njihovem na novo zgrajenem sanatoriju v prelepem zdraviliškem središču v Krynica. Krynice so blizu češkoslovaške meje v podaljšku gorskega predela Tater. Sam kraj je lepo turistično mesto z bogatimi termalnimi vreli.

V času bivanja bodo organizirani tudi izleti. Tako je predviden izlet v znano koncentracijsko taborišče v Auschwitz, drugi pa v mesto Krakov, kjer je znamenito podzemsko mesto iz soli.

NAJETE KAPACITETE

Do zaključka redakcije časopisa nam ni uspelo dobiti popolnih ponudb in cen za poletna letovanja, zato vas obveščamo, da bomo le-te razpisali v dnevni informaciji do zadnjega marca.

Obvestili vas bomo o možnostih letovanja v več krajih ob Jadranski obali. Glede na te ponudbe si bo lahko vsak izbral kraj in čas letovanja preko turistične agencije, ki nam bo posredovala svoje programe. V dnevni informaciji bo objavljena tudi cena, kraj, rok prijave in način plačila. Upamo, da vam bomo na tak način olajšali izbiro kraja, kjer boste lahko kar najlepše preživeli svoj letni oddih.

Poleg ostalega bo poskrbljeno tudi za zabavni del ter ogled mesta Krynice.

CENA: kompletni paket (prehrana, prevoz in organizacija) znaša za delavce Litostroja: 19.500 din za ostale (zunanji): 21.500 din
Odhod iz Ljubljane je 26. 4. 1985 z avtobusom ob 19. uri, vrnitev v Ljubljano pa 4. 5. 1985 v večernih urah.

ROK PRIJAVE DO: 10. 4. 1985. TERMINI LETOVANJ NA MORJU V LETU 1985

- od 18. 6. do 28. 6. 1985
- od 28. 6. do 8. 7. 1985
- od 8. 7. do 18. 7. 1985
- od 18. 7. do 28. 7. 1985
- od 28. 7. do 7. 8. 1985
- od 7. 8. do 17. 8. 1985
- od 17. 8. do 27. 8. 1985
- od 27. 8. do 6. 9. 1985
- od 6. 9. do 16. 9. 1985

Prednost pri razporeditvi imajo:
a) zaposleni, ki delajo na zdravstveno ogroženih delovnih mestih,
b) delavci, ki dalj časa niso koristili storitev počitniških domov,

Na podlagi določil 49. in 58. člena Pravilnika o reševanju stanovanjskih potreb delavcev in po sklepu delavskih svetov tozdog Institut, Prodaja, Nabava, Livarne, PZO, Obdelava, Montaža, TVN, PPO, PTSE, IVET, ZSE, SŠTS in delovnih skupnosti PFSR in SSP objavljamo

RAZPIS

- za dodelitev stanovanjskih posojil in
- za dodelitev najemnih stanovanj in stanovanjskega posojila za skupna reševanja z OZD zakonca.

Na razpis se lahko prijavi delavci, če
— nimajo stanovanja,
— imajo premajhno stanovanje glede na opredeljene stanovanjske standarde,
— imajo nefunkcionalno stanovanje brez ustreznih prituklin,
— stanujejo v barakah in provizorijih oz. stanovanjih, ki ne ustrezajo sanitarno-higienskim pogojem,
— imajo litostrojsko družbeno stanovanje ustrezne velikosti glede na opredeljeni stanovanjski standard in zaprosijo za stanovanjsko posojilo s tem, da podpišejo izjavo, da bodo izpraznili družbeno stanovanje skupaj z vsemi uporabniki.
Pomoč pri reševanju stanovanjskega problema se pod enakimi pogoji zagotavlja tudi upokojenim delavcem, če pred upokojitvijo niso imeli rešene stanovanjskega vprašanja.

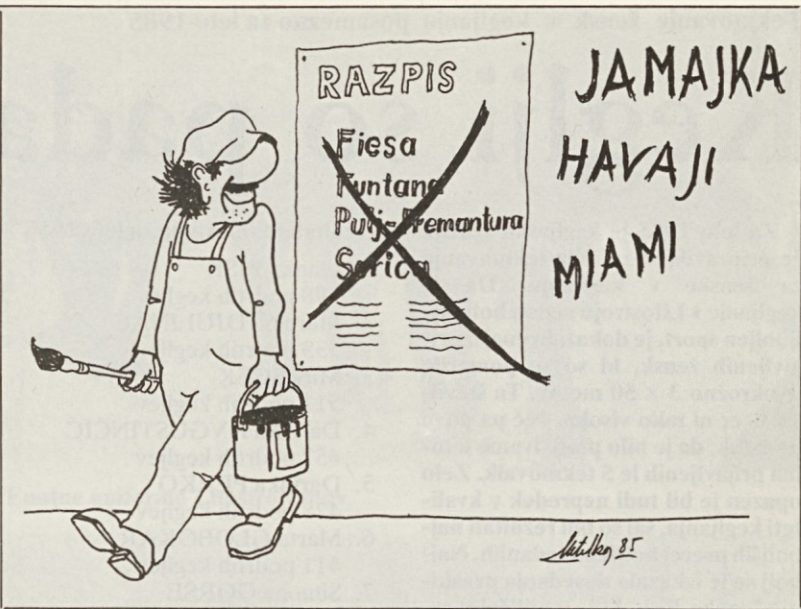
I. ZA DODELITEV STANOVANJSKIH POSOJIL BODO DO KONCA LETA 1985 NA RAZPOLAGLO SREDSTVA V VIŠINI:

— Institut	10.000.000 din
— Prodaja	10.000.000 din
— Nabava	6.500.000 din
— Livarne	10.000.000 din
— PZO	5.000.000 din
— Obdelava	17.000.000 din
— Montaža	9.000.000 din
— TVN	10.000.000 din
— PPO	9.000.000 din
— PTSE	7.000.000 din
— IVET	7.500.000 din
— ZSE	3.000.000 din
— SŠTS	5.000.000 din
— PFSR	7.500.000 din
— SSP	7.000.000 din

Delavec dobi stanovanjsko posojilo za naslednje namene:

- nakup stanovanjske hiše ali stanovanja,
- graditev ali dograditev stanovanjske hiše ali stanovanja,
- združna gradnja družinske hiše ali stanovanja,
- adaptacija stanovanjske hiše ali stanovanja v zasebni lasti.

Delavec, ki zaprosi za stanovanjsko posojilo, mora izpolnjevati še naslednje pogoje:

- c) starši, ki imajo šoloobvezne otroke,
 - d) zaposleni, ki imajo kolektivni dopust,
 - e) pri enakih pogojih se upošteva tudi čas zaposlitve v TZ Litostroj.
- Do znižane cene so upravičeni samo člani kolektiva TZ Litostroj.
- Rok za prijave letovanja na morju je do 20. 4. 1985.**
- Po tem datumu prijave upoštevamo le, če bo v domovih še prostor.
- Za prevoz na počitnice in nazaj skrbi vsak sam, razen za ČSSR in Poljsko, kjer je organizirana vožnja z avtobusom.

Napotnica, ki jo prejmete ob vplačilu penzionov, velja samo za tiste osebe, ki so na njej napisane.

V ceno penzionov ni vračunana turistična taksa, ki se zaračunava posebej ob vplačilu penzionov.

Letovanje boste vplačali do datumov, navedenih na odgovoru o odobrenem letovanju.

Prosimo vas, da upoštevate roke!

Pri vplačilu letovanja prinesite s seboj tovarniško izkaznico.

Vsem dopustnikom želimo veliko sončnih in prijetnih dopustniških dni!

Počitniški domovi in izletništvo

II. ZA DODELITEV NAJEMNIH STANOVANJ IN STANOVANJSKEGA POSOJILA ZA SKUPNO REŠEVANJE Z OZD ZAKONCA

Delavec, ki mu je že bil dodeljen kredit, nima pravice sodelovati na natečaju za dodelitev stanovanja.

V letu 1985 bodo dodeljena tista stanovanja, ki se bodo sprostila tekom leta oz. do potrditve nove prednostne lestvice.

Delavci tozds lahko rešujejo stanovanjske potrebe z združevanjem sredstev z drugimi OZD, kjer so zaposleni njihovi zakonci.

Višina stanovanjskega posojila za skupno reševanje z OZD zakonca znaša 25% vrednosti standardnega oz. dodeljenega stanovanja.

Po razpisu je na razpolago za:

— Institut	1 soudeležba
— Prodaja	1 soudeležba
— Livarne	1 soudeležba
— Obdelava	2 soudeležbi
— Montaža	1 soudeležba
— TVN	1 soudeležba
— PPO	1 soudeležba
— SSP	1 soudeležba

Rok za prijavo na razpis je od 1.—15. aprila 1985.

Prijavo na razpis za ustrezno obliko reševanja dobijo delavci pri predsedniku stanovanjske komisije TOZD/DS, kateremu tudi oddajo izpolnjeno prijavo s popolno dokumentacijo, ki jo je potrebno priložiti v skladu z določili pravilnika.

Prijavo izpolnijo vsi delavci, ki nameravajo reševati svoj stanovanjski problem s pomočjo TOZD/DS, ne glede na to, da so že oddali svojo vlogo ali drugače obvestili KSS — stanovanjski oddelek o svojem stanovanjskem problemu.

Predsedniki stanovanjskih komisij so:

		int. tel.
Institut	Stane Torkar	551
Prodaja	Matilda Strehar	730
Nabava	Bojan Vrezovnik	301
Livarne	Janko Fonda	427
PZO	Jerko Jakuš	447
Obdelava	Anton Zevnik	462
Montaža	Pavel Kumer	365
TVN	Milan Žuža	755
PPO	Pavel Sajovic	636
PTSE	Silvo Gaber	296
IVET	Jure Remih	660
ZSE	Nataša Fister	262
SŠTS	Draga Kadunc	470
PFSR	Slavka Hrovat	280
SSP	Vinko Štruklec	228

Prijav, ki bodo vložene po izteku roka, ne bomo upoštevali!
KSS — stanovanjski oddelek

Tekmovanje žensk v kegljanju posamezno za leto 1985

Keglji so padali

Za leto 1985 je kegljaška sekcija že pripravila in izvedla tekmovanje za ženske v kegljanju. Da je kegljanje v Litostroju vedno bolj priljubljen šport, je dokazalo enajst prijavljenih žensk, ki so se pomerile dvokrožno 3 × 50 metov. Ta številka sicer ni tako visoka, več pa pove podatek, da je bilo pred dvema letoma prijavljenih le 5 tekmovalk. Zelo opazen je bil tudi napredek v kvaliteti kegljanja, saj so bili rezultati najboljših precej boljši od tedanjih. Najbolj se je izkazala dosedanja prvakinja Ivanka Pisk, ki je z odličnim rezultatom potrdila, da je (čeprav najstarejša) najboljša v naši delovni organizaciji. Zelo prijetno preseneča odziv nekaterih mladih deklet, katere so z veseljem stopile na težavno stezo in se niso ustrašile težkih krogel, dosegle pa so zelo dobre rezultate. Zato jih vabimo, da se udeležijo še več rekreacijskih in priateljskih tekmovanj, obenem pa so lahko tudi za zgled bodočim tekmovalkam.

Rezultati tekmovanja za leto 1985

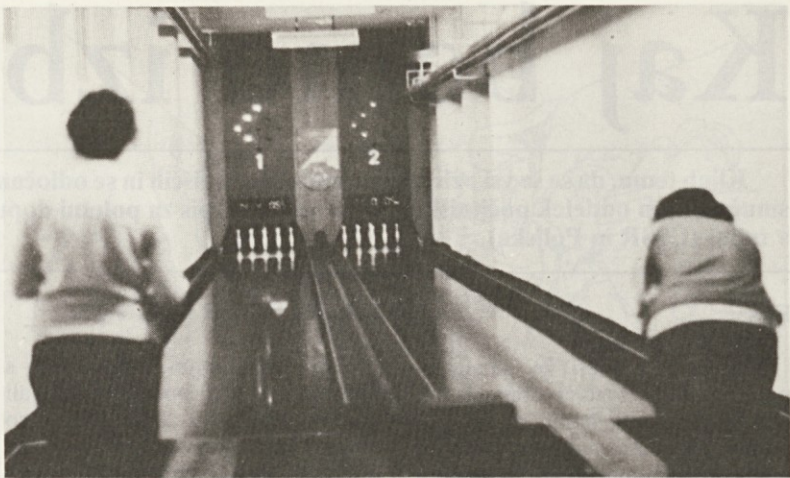
- Ivanka PISK
598 podrtih kegljev
- Marijana DJULINAC
533 podrtih kegljev
- Mira ŠČEK
511 podrtih kegljev
- Darinka AVGUSTINČIČ
452 podrtih kegljev
- Darinka PERKO
428 podrtih kegljev
- Marta GLOBOKAR
411 podrtih kegljev
- Simona GORŠE
350 podrtih kegljev
- Marijana MEGLIČ
308 podrtih kegljev
- Dora OBLAK
266 podrtih kegljev
- Hema JAKOPIČ zaradi bolezni z enim nastopom 137 podrtih kegljev.

Kot enajsta je bila prijavljena še Barbara Krošelj, ki pa je pred tekmovanjem zbolela in zato ni mogla tekmovali.

Organizacijo tekmovanja je izvedla kegljaška sekcija pod vodstvom Ilije Stoliča, tekmovalke pa so se pomerile na kegljišču Ilirije na Vodnikovih cesti, kjer tekmuje tudi ženska ekipa v ljubljanski ligi.

Da je bila ženska udeležba precej številna, je najbolj zgovorno pokazal slučajni obiskovalec, ki je ves začuden vprašal naše organizatorje: »Kje pa ste nabrali toliko žensk?«

Treba je pohvaliti tudi organizatorje, ki so ob dobri organizaciji poskrbeli tudi za lične medalje, na katerih je bil prvič upodobljen znak ženske — kegljačice, kar je pomeni-

Tile keglji morajo pasti (Foto: M. M.)

lo še dodatno pozornost tekmovalkam.

Marca se je začelo tudi tekmoval-

nje za moške, ki pa bo trajalo precej dlje, saj je prijavljeno precejšnje število tekmovalcev.

M. Herman

Prvenstvo občine Ljubljana-Šiška 1985

Tek na smučeh

Razpis za to vsakoletno smučarsko tekaško preizkušnjo smo objavili dovolj zgodaj in tako vsaj nekoliko prispevali k veliki udeležbi tekačev iz našega kolektiva.

Tekmovanje je potekalo v soboto 16. februarja v lepem sončnem vremenu na smučinah Banovca v Preski pri Medvodah, kjer že nekaj let pripravljajo rekreativne tekaške prireditve. Dolžina proge je približno pet kilometrov, značilno zanjo pa je, da je primerno razgibana in je treba na njej pokazati vso tehniko teka kot tudi telesno pripravljenost.

Letos uveljavljen nov način teka, t. im. Sittonen korak omogoča doseganje dosedaj najboljših časov na posameznih progah. Značilno za ta korak je, da je noga, na kateri drsimo, stalno v smučini in zato stalno obremenjena. Če gledamo fiziološko, mislimo, da se mišice noge hitro utrudijo, ker so stalno enako obremenjene. Napačno je mišljenje, da tekmovalce med tekom menjava odrivno nogo in nogo s katero drsi le zato, ker se odrivna noga hitro utruji. Nategovanje in krčenje mišice je ugodno in ne povzroča tako hitre utrujenosti kot stalna obremenitev; prav odrivna noga je tako obremenjena, da bolj počiva med delom kot pa noga, s katero drsimo. Nekateri imenujejo to tehniko tudi polovični drsalni korak. V odvisnosti od nagiba terena, trdote podlage, od katere se odrivamo, pospeška, ki ga želimo z odzivom doseči, sproti prilagajamo kot odrivne smuči od smeri vožnje.

Nekako optimalen kot je v območju od 20° do 40°. Pri večjem kotu je pri večji hitrosti nevarnost, da bi smučka »ušla«, se pravi, da ostane premalo časa za odriv. Pri kotu, manjšem od 20° pa je odrivna komponenta v smeri vožnje premajhna in tako ni pravega učinka. V klanec je kot večji, v ravnini ali navzdol pa manjši.

Poglavitna novost pri tej tehniki pa je način mazanja drsne površine smuči. Prej, po starem, je veljalo pravilo, da se krivine in repi mažejo tako, da smučka dobro drsi, sredina pa tako, da maža glede na strukturo snežnih kristalov dobro prijemlje in pomaga pri odzivu.

Sedaj se smuči mažejo po celi dolžini, tako da dobro drsijo.

Tak način mazanja ni priporočljiv za slabše rekreativce, kajti poleg vsega omenjenega je potrebno tudi izdatno in usklajeno delati z rokami, če hočemo da je odriv res odriv. Pri tekaču, ki preceni svoje zmogljivosti pred startom, mazal pa je za nov način tehnike teka pride lahko do odstopa. Namreč potem, ko zmanjka moči za ta način teka, drugačen, »star« način tehnike teka sploh ni uporabljen, ker nogi pri diagonalnem koraku preveč oddrsujeta pri odzivu, še posebno na vzponih. Torej: kdor se odloči za novo tehniko, mora tako teči po celi progi, ali pa naj maže klasično, če meni, da nima

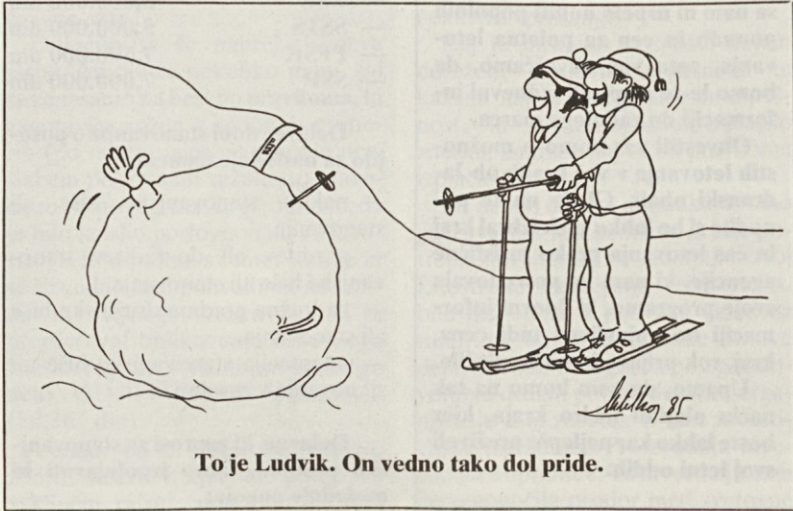
dovolj moči za vse, kar spada k novemu koraku.

Vse več rekreativcev posnema vrhunske tekače, seveda tudi ta nov način teka. Smučarski strokovnjaki zaenkrat še niso enakega mišljenja ali naj novo tehniko ukinejo ali naj jo podprejo. Dejstvo je, da je hitrost tekača s tem načinom občutno večja in kar po vrsti padajo rekordi prog. Drugo vprašanje pa je, ali je ta tehnika priporočljiva tudi za rekreativce. A če se spomnimo načela višje, hitreje, močnejše, je drugo načelo z novo tehniko smučarskega teka doseženo.

Naj omenim samo še, da je pri novi tehniki teka drugačen tudi način gibanja na strmih vzponih. Prej: smuči postavljene na »V« t. im. »smrekca« in hoja v tem položaju. Sedaj: smuči postavljene na »V« in nič več hoja, pač pa drsenje naprej v tem položaju. To je drsalni korak v breg.

Na občinskem tekmovanju smo bili v članskih kategorijah tekmovalci Litostroja najbolj množično zastopani in smo dosegli naslednje rezultate:

1. Članice A: nismo imeli tekmovalk	
2. Članice B: nismo imeli tekmovalk	
3. Članice C:	
1. mesto — Marija Oberstar	22.36,12
4. Člani A:	
1. mesto — D. Blanuša (Donit)	13.51,75
3. mesto — Bojan Trojar	14.12,83
5. mesto — Marjan Mrak	15.09,83
10. mesto — M. Blanuša	21.16,59
5. Člani B:	
1. mesto — Branko Škoflek	13.34,40
7. mesto — Milan Svetelj	16.42,25
8. mesto — Jože Rogelj	16.49,28
10. mesto — Lado Sazonov	17.49,96
6. Člani C:	
1. mesto — Janez Kalan	14.03,38
3. mesto — Marjan Klemen	15.47,20
5. mesto — Lojze Rupnik	15.57,75
6. mesto — Valentin Žagar	17.15,55
7. Člani D:	
1. mesto — Branko Sršen	15.07,88

To je Ludvik. On vedno tako dol pride.

»Najbolj pogumne« Litostrojčanke so se zbrale na kegljišču

Litostrojčani se vozimo z odsluženimi avtobusi

Stiska in težave so privedli Alpeturjeve šoferje do sklica sestanka o izboljšanju razmer glede prevozov Litostrojskih delavcev na delo in z dela domov. V mali klubski sobi samskega doma so se zbrali menda vsi šoferji in prometnik ter bojvito nastopili proti vodilnim delavcem Alpeturja, ki so prišli na sestanek iz Škofje Loke in Kranja. Da pa huda kri le ni bila tako brez razloga, je kmalu pokazala razprava, ki se je kmalu razvnela.

Na začetku je litostrojsko stališče povedal predstavnik Litostroja Ivo Jarc. Opisal je situacijo v zvezi s prevozi, ki jo na kratko lahko strnemo v naslednjo ugotovitev: avtobusi, ki jih imamo na razpolago, so tehnično dotrajani, zelo pogosto se kvarijo ter so najslabši tudi glede udobja. Litostroj je že večkrat protestiral pri vodstvu Alpeturja, vendar je vedno ostalo le pri obljubah, da bo bolje. Letos je bila med Alpeturjem in Litostrojem sklenjena nova pogodba, ki vključuje tudi višjo ceno prevozov, ob tem pa je moral Alpetour zagotoviti, da bo v kratkem dal na naše proge dva nova avtobusa. Če pa bo Litostroj zagotovil Alpeturju posojilo za nakup novih avtobusov, jih bomo v letošnjem letu dobili še štiri.

Še več slabe volje je letos povzročila huda in dolga zima, ki je naredila precej škode na avtobusih in cestih. Nizke temperature so bile vzrok, da šoferji niso mogli vzgati motorjev, pa tudi sicer je bilo več okvar kot ponavadi. Zato je bila upravičena slaba volja šoferjev nad neso- lidnostjo dela v Alpeturjevih delavnicah v Kranju in Škofji Loki, kjer skoraj tik do odhoda delavcev z dela, niso vedeli, če bodo avtobusi uspo-

sobljeni za vožnjo ali ne.

Dostikrat lahko vidimo skupine delavcev, ki nejevoljno čakajo na avtobuse za domov. In če je čakanje le predolgo (včasih se zavleče tudi za uro ali več), je njihov srd brezmejen. Usmeri se na prometnika in na šoferje, ki pa sami res ne morejo tedaj nič narediti. Zato se je že zgodilo, da so morali šoferji v enem avtobusu prepeljati dvojno število potnikov, ali pa so morali pustiti druge potnike, da so lahko prepeljali naše delavce. Tudi prošnje centrali Alpeturja v Škofji Loki, da bi si druge sposodili avtobuse, niso nič zalegle. Šoferji so se največkrat morali znajti sami.

Namen sestanka je seveda bil odpraviti težave in uskladiti delo vodstva oziroma centrale v Škofji Loki, šoferjev avtobusov in delavnic za popravila avtobusov. Za začetek je vodja delavnic obljubil, da litostrojski avtobusi ne bodo več odrinjeni in da bodo popravila enako hitra in kvalitetna kot za druge avtobuse. Šoferji so dobili tudi zagotovilo, da bo vožni park boljši kot je bil doslej in da bodo tudi na naših progah čakali nove avtobuse. Ob tem pa so možje iz Škofje Loke prosili šoferje za razumevanje tudi za njihove težave, ob obljubi, da se bodo tudi sami potrudili, da bi kar najbolje sodelovali.

Čeprav je bilo takšnih sestankov že precej, upajmo, da bo vsaj ta pokazal kakšne izboljšave. Šoferji se niso pritoževali le nad svojimi težavami, temveč so govorili tudi v ime- nu potnikov, ki se pogosto vozijo v prav nemogočih razmerah. Upajmo, da se bo zdaj vendarle kaj spremenilo na bolje.

M. M.

3. mesto — Srečko Grošelj	17.05,75
5. mesto — Nace Giacomelli	20.39,83
6. mesto — Janez Bahar	21.20,54

V članskih konkurencah je nastopilo 44 tekmovalcev, od tega kar 17 iz Litostroja.

Razen nekaterih izjem imamo izredno skromno udeležbo naših sodelavk in jih kot smučarska sekcija vabimo, da se nam pridružijo lahko že sedaj dokler še traja smučarska sezona, ali pa letos jeseni, ko bomo spet začeli akcijo. Na teku se dobimo.

M. Gale

LEP USPEH LITOSTROJSKIH ŠAHISTOV

Končano je 6. odprto šahovsko prvenstvo KS Kodeljevo, katerega se je udeležilo kar 40 igralcev. Nastopilo je 7 mojstrskih kandidatov, 8 prvokategornikov, 12 drugokategornikov in 13 igralcev tretje kategorije.

Po desetih kolih švicarskega sistema je bil končni vrstni red tak:

- 2. Praznik in Šemrl z osmimi točkami.
- Novina s 71/2.
- 7. Jeras, Lagudin, Štruc in Marinsk z 61/2.
- 12. Kobler, Rebernik, Jakša, Milavec in Hladnik s 6,
- 17. Mušič, Timer, dr. Banič, Jelen, Kramberger z 51/2...

Od naših šahistov je treba pohvaliti veterana Koblerja, ki je mojstrsko ugnal nekaj pretencioznih nadbudnežev.

Organizatorju turnirja ŠD Kodeljevo gre tudi pohvala za izjemno prizadevanost. S tem turnirjem so uspeli doseči množičnost in tradicionalnost prav v času, ko ni dogodkov na ljubljanski šahovski sceni!

V. Lagudin

NASLOVNIK NEZNAN

Januarja letos smo dobili vrnjenih 19 časopisov Litostroj.

NASLOVNICI SO BILI:

Ivan BARLIČ, Pot na Rakovo Jel-šo 3/4 Lj.; Slavko CERAR, Dolščaki 4, Dob; Janez GLADEK, Lepodvorska 2, Lj.; Albin GORŠE, Martina Krpana 16, Lj.; Drago GRLIČ, Galjevica 51/C, Lj.; Sabid Halkić, Prušnikova 2, Lj.; Ludvik Hrovat, C. na mesarico 33, Lj.; Vojislav Kovačević, Trubarjeva 41/A, Lj.; Anton KRAMŽAR, Ludkarjeva 3, Lj.; Ljubomir LATIN, Vlahovičeva 2, Lj.; Ivan LESIČAK, Ziharlova 6, Lj.; Alija LJUBLJANKIČ, Krožna pot 11, Lj.; Vladimir MATIJAŠEVIČ, Ul. Bratov Učakar 36, Lj.; Ramiz OGREŠEVIČ, Cesta v Zg. Log 28, Lj.; Željko PAVLIN, Clevelandska 23, Lj.; Katarina PETRIKIČ, Sp. Besnica 20, Lj. Polje; Feho RDŽIČ, Ul. Manice Kumanove 23, Lj.; Jožica Struna, Staretova 25, Lj.; Mirsad ŠAHINOVIČ, Ul. Manice Kumanove 23, Lj.; Jože UDOVČ, Kamnogoriška 43, Ljubljana.

Pravilen in natančen naslov nam lahko sporočite pisno na naslov:

ZPS TITOVİ ZAVODI LITOSTROJ, Center za samoupravljanje, DPO in informiranje, 61000 Ljubljana, Djakovičeva 36, ali po telefonu na številko 556-021, interna 246.

gpm

EKIPA LITOSTROJA ZMAGOVALEC X. ZIMSKIH IGER ZPS

»Rogla '85«

V organizaciji DO Kostroj iz Slovenskih Konjic in v izvedbi DO Union, TOZD Gostinstvo in turizem so bile 2. marca 1985 na smučiških Rogle jubilejne zimske igre ZPS — »ROGLA '85«.

Splošna ocena doseženih rezultatov je zelo ugodna, saj smo osvojili ekipne naslove v veleslalomu, v teh na smučeh in s tem tudi prehodni pokal ZPS. Ne moremo mimo ugotovitve, da so tekači na smučeh prepričljivo opravili z vsemi ekipami, alpski smučarji pa so zmagali le z minimalno prednostjo. Tekma je pokazala, da v mlajših kategorijah nimamo dovolj dobrih in borbenih smučarjev, kar velja tako za moško kot za žensko konkurenco. To pa pomeni, da bo morala smučarska sekcija pomladiti in razširiti svoje članstvo. Množičnost naj bo osnova za kvalitetne rezultate.

REZULTAT — VEESLALOMA

- Člani do 30 let:**
- Dušan Seljak, Kladivar, 46,22
 - Danilo Sitar, Metalna, 47,28
 - Valter Valenčič, Turboinstitut, 48,68
 - Anton Malovrh, Litostroj, 50,56
 - Simon Jeraj, Litostroj, 52,82
 - Božidar Trbič, Litostroj, 53,26
 - Tine Hercegonja, Litostroj, odstop

- Člani do 40 let:**
- Marko Faletić, Gostol, 49,08
 - Matjaž Sorli, Kladivar, 50,11
 - Jože Knez, STT, 50,55
 - Marjan Jaričič, Litostroj, 50,87
 - Vlado Sazonov, Litostroj, 51,24
 - Stev Glumpak, Litostroj, 52,31
 - Marko Gale, Litostroj, 59,23

- Člani do 50 let:**
- Janez Kalan, Litostroj, 46,53
 - Peter Prezelj, Litostroj, 46,67
 - Vinko Albert, Kladivar, 46,85
 - Stane Guzelj, Litostroj, 48,00
 - Nace Giacomelli, Litostroj, 49,60

- Člani nad 50 let:**
- Tugomir Vončina, Kostroj, 46,71
 - Branko Sršen, Litostroj, 46,95
 - Milan Sirše, STT, 47,19
 - Stane Gašpirc, Litostroj, 50,12
 - Ludvik Zore, Litostroj, 55,27
 - Ludvik Šarf, Litostroj, 56,02

- Članice do 30 let:**
- Marjeta Kure, Stroj, 48,82
 - Irena Jerman, STT, 50,30
 - Alenka Tošnjak, Litostroj, 51,71
 - Helena Jamšek, Litostroj, 55,20
 - Tatjana Trnovec, Litostroj, 59,08
 - Romana Garvas, Litostroj, 1.07,24

- Članice nad 30 let:**
- Irena Medvešek, STT, 48,04
 - Majda Vaupotič, Metalna, 50,25
 - Mirjam Poberaj, Gostol, 50,38
 - Mira Šček, Litostroj, 52,64
 - Silva Jarc, Litostroj, 55,00
 - Marija Oberstar, Litostroj, 58,03
 - Vika Miklavčič, Litostroj, odstop

TEKI NA SMUČEH

- Člani do 30 let — 5 km:**
- Bojan Trojar, Litostroj, 17.31,71
 - Igor Albrecht, Kladivar, 19.34,89
 - Marjan Grčar, Mlinostroj, 20.00,06
 - Marjan Mrak, Litostroj, 20.06,23
 - Jože Rogelj, Litostroj, 20.35,06
 - Simon Jeraj, Litostroj, 27.18,88

V veleslalomu in tekih na smučeh je nastopilo več kot 560 tekmovalcev iz 24 delovnih organizacij, članic ZPS.

Litostrojka ekipa je štela 39 tekmovalcev, tako da smo bili zastopani v vseh starostnih kategorijah. Posebnost Litostrojske ekipe na letošnjih zimskih igrah ZPS so bila enotna zgornja oblačila za vse tekmovalce in vodstvo ekipe, z vidnim našivkom — TZ Litostroj. Veseli smo, da imamo smučarje tekmovalce; ki zastopajo obarve Litostroja na tekmovanjih po Sloveniji enotno oblečene. Tu gre zahvala DO Litostroj za razumevanje in podporo smučarske sekcije.

- Člani do 40 let — 5 km:**
- Branko Škoflek, Litostroj, 17.20,31
 - Srečko Pirman, Litostroj, 17.23,12
 - Janez Kosmač, Kladivar, 18.43,75
 - Milan Svetelj, Litostroj, 21.15,07
 - Vlado Sazonov, Litostroj, 21.20,45

- Člani do 50 let — 3 km:**
- Janez Kalan, Litostroj, 8.16,27
 - Marjan Klemen, Litostroj, 8.24,75
 - Lojze Rupnik, Litostroj, 9.07,10
 - Janez Grom, Litostroj, 10.35,60

- Člani nad 50 let — 3 km:**
- Branko Sršen, Litostroj, 8.41,60
 - Srečko Grošelj, Litostroj, 10.05,22
 - Štefan Podlesnik, Jeklo, 11.30,75
 - Tone Erman, Litostroj, 14.02,68
 - Janez Bahar, Litostroj, 14.48,67

- Članice do 30 let — 3 km:**
- Tatjana Erman, Litostroj, 14.16,53
 - Andreja Smeh, Kladivar, 14.29,78
 - Tatjana Trnovec, Litostroj, 15.20,72
 - Helena Jamšek, Litostroj, 17.30,41
 - Zdenka Pate, Litostroj, 23.46,97

- Ekipna razvrstitev v veleslalomu:**
- Litostroj, 1066,03 točk
 - Strojna tovarna Trbovlje, 1026,24 točk
 - Metalna — Maribor, 975,84 točk
 - Kladivar — Žiri, 811,04 točk
 - Stroj — Radlje ob Dravi, 800,27 točk
 - Gostol — Nova Gorica, 765,49 točk

Sodelovalo je 20 ekip

Vodja smučarske sekcije Marko Gale z osvojenim vseekipnim pokalom za prvo mesto (Vse fotografije Vinko Udovič)

Požirek po zmagi

- Ekipna razvrstitev v tekih na smučeh**
- Litostroj, 1058,44 točk
 - Metalna — Maribor, 591,66 točk
 - Kladivar — Žiri, 759,41 točk
 - Gostol — Nova Gorica, 447,53 točk
 - Strojna tovarna Trbovlje, 432,45 točk
 - Hidrometal, 201,55 točk

Sodelovalo je 21 ekip

- Vseehipna razvrstitev (alpsko smučanje in teki)**
- Litostroj, 2124,66 točk
 - Strojna tovarna — Trbovlje, 1658,69 točk
 - Kladivar — Žiri, 1570,45 točk
 - Metalna — Maribor, 1567,50 točk
 - Stroj — Radlje ob Dravi, 1282,25 točk
 - Gostol — Nova Gorica, 1213,02 točk

J. Šmon

Enotne uniforme Litostrojčanov

Najhitrejši Litostrojčan na tekaških smučeh je bil Branko Škoflek

Bronasto kolajno je zaslužila Alenka Tošnjak

Tek treh dežel '85

Letošnjega, po vrsti že šestega mednarodnega smučarskega teka, se je udeležilo okoli 800 smučarjev — tekačev.

Organizator se vsako leto potruži, da izpelje tekmovanje v zadovoljstvo vseh udeležencev na 30 km dolgi progi. Start teka je v Kranjski gori, potem gre proga skozi Planico, Rateče, Aclete, S. Antonio in Colmo v Italiji in v Seltschach (Selče) v Avstriji, kjer je cilj.

Proga je prijetna, približno polovica izredno razgibana z dolgimi strmimi vzponi in tudi dolgimi spusti, od katerih sta dva precej strma, letos ledena, in sta povzročila precej lažjih padcev. Okrepčevalnic je na poti dovolj in tudi izredno dobro so založene z ustreznimi okrepčili, kot so: čaj, pomaranče, limone, čokolada, sladkor, sendvič, na cilju pa poleg naštetega še okusna enolončnica.

Prireditelj je poskrbel za prevoz opreme s starta na cilj in tudi za prevoz udeležencev nazaj v Kranjsko goro.

Člani naše smučarske sekcije smo potovali z namenskim avtobusom, ki nas je čakal v Selčah z vso opremo in smo tako še lepše potovali.

Posebnost tega teka je, da proga poteka skozi tri države, kar pa ne predstavlja problema. Uslužbenci mejne milice že pri vходу na štart pregledajo vsakega udeleženca, tako da na sami meji ni nobenih zapletov, pač pa cariniki glasno vzpodbujajo tekmovalce, ko pridejo na njihovo ozemlje.

Letos uveljavljeni t. im. Sittonen korak je precej pripomogel k odličnim rezultatom predvsem že uveljavljenih tekmovalcev, pa tudi popolni rekreativci se že resno spogledujejo z njim.

Od skupnega števila 720 uvrščenih tekmovalcev jih je bilo 96 iz Avstrije, 216 iz Italije in 408 iz Jugoslavije.

V splošni uvrstitvi smo Litostrojčani zasedli naslednja mesta:

38. Branko ŠKOFLEK	čas
63. Janez KALAN	1.35.19,39
67. Srečko PIRMAN	1.41.22,35
110. Bojan TROJAR	1.42.34,45
124. Branko SERŠEN	1.51.36,79
132. Marjan MRAK	1.53.39,22
144. Marjan KLEMEN	1.55.19,77
177. Lojze RUPNIK	1.57.11,21
215. Lado SAZONOV	2.01.51,11
300. Srečko GROŠELJ	2.06.28,11
358. Peter PREZELJ	2.13.41,12
570. Marko GALE	2.21.36,17
Franc ŠTRUS	2.46.56,11
Nace GIACOMELLI	2.48.22,22
M. Gale	2.58.56,85

Najuspešnejši tekmovalci Janez Kalan (dve zlati kolajni) prejmeta pokal za ekipno zmago v veleslalomu

Brane Sršen — srebrna kolajna

Vsi prisluženi pokali iz Rogle (Foto: E.L.)

Računalniški tečaj

Glede na vsesplošno zanimanje za računalništvo tudi izven strokovnih krogov, je mladina tozda IRRP sprožila idejo o računalniškem tečaju. Idejo sta vodstvo in politična koordinacija tozda podprla. Vodstvo tozda je priskrbelo predavatelje in omogočilo delo na računalnikih HEWLETT PACKARD in DELTA 340 s pripadajočo opremo. Tečajniki se bodo seznanili z osnovami programiranja v programskih jezikih BASIC in FORTRAN +4. Tečaj se je že začel, obsegal bo 88 ur, po 4 ure tedensko. Zaenkrat je namenjen delavcem tozda IRRP, obiskuje pa ga 20 tečajnikov. Če se bo izkazalo, da so zainteresirani tudi ostali tozdi, obstaja možnost za ponovno organizacijo tečaja. Naj omenim, da ima mnogo ljudi doma mikroračunalnik, katerega pa znajo na žalost uporabljati samo za igre. Z znanjem, pridobljenim na tečaju, pa bi se lahko spoprijeli z vsemi možnostmi, ki jih nudi domači mikroračunalnik. Porodila se je ideja, da bi se po končanem tečaju zainteresirani združili v mikroračunalniški klub, kjer bi z medsebojnim sodelovanjem poglobili svoje znanje. Jasno je, da bi delavec z znanjem programiranja tudi na svojem delovnem mestu s pomočjo mikroračunalnika lahko reševal mnoge

delovne naloge. Nekaj sodelavcev že uspešno uporablja pri svojem delu znanje, pridobljeno na lastnih mikroračunalnikih. Tečajniki, ki so si že pridobili osnovno znanje programiranja, so s potekom tečaja zadovoljni, popolni začetniki pa bodo morali vložiti še mnogo truda, da bodo lahko sledili tečaju. Velika prednost tečaja pa je, da bodo tečajniki tudi praktično delali na računalnikih in bodo tako spoznali celoten potek reševanja določene naloge — od osnove programiranja do praktične izvršitve zadane naloge. Na koncu tečaja je predviden praktičen preizkus znanja.

L. Pejčović
V. Kričaj

Zahvale

Ob tragični smrti našega sina Borisa se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem iz tozda Montaža za venec in izrečeno sožalje.

Družina Brus

Vsem sodelavcem iz tozda PROD se ob odhodu v pokoj zahvaljujem za darila in vzpodbudne besede. Celotnemu kolektivu želim še veliko delovnih uspehov.

Bruno Kosmač

Ob smrti našega dragega moža, očeta in starega očeta Ludvika LEREŽINA se iskreno zahvaljujem njegovim nekdanjim sodelavcem za venec in spremstvo na zadnji poti. Zahvaljujemo se tudi litostrojskemu pihalnemu orkestru.

Njegovi

ABRAHAMI

V januarju sta se srečala z Abrahamom Jože Ratej in Anton Korošec, v februarju Ivan Maričič, Ivan Vižintin in Vladimir Bizjan, marca pa so ta življenjski jubilej praznovali Ciril Jošar, Josip Biro in Vojislav Marković. Vsem iskreno čestitamo!

Sodelavci TOZD PUM

26. marca je odšel v invalidski pokoj tovariš Anton POTRBIN. V naši delovni organizaciji se je zaposlil leta 1970, kot delavec v skladišču Odprave v tozdu Prodaja. Svoje delo je ves čas opravljal vestno in natančno. Želimo mu, da bi zdaj preživljal svoje dneve čim lepše in da bi užil še veliko srečnih dni.

Sodelavci

Odšel je
v pokoj

Marca 1985 je odšel v invalidski pokoj tovariš Zoran SEVER, zaposlen v tozdu Montaža. V Litostroj je prišel 1961. leta. Opravljal je različna dela kot lanser, kasneje kot referent in zadnja leta kot skladiščnik manipulant. Pri svojem delu je bil vreden in natančen.

Za ves trud in sodelovanje se mu iskreno zahvaljujemo in mu želimo mnogo zdravia in osebne sreče.

Sodelavci

Letovanje na otoku Braču — Sutivan

Po dogovoru s predstavniki in Brodogradilišta — Split bo za eno izmeno naših delavcev (50 oseb) organizirano letovanje na otoku Braču v mestu Sutivan. Sutivan leži ob morju in ima prelepo plažo.

Predviden čas letovanja je od 20. 7. do 30. 7. 1985.

Bivanje je predvideno v zasebnem prenočišču, vsa prehrana pa v restavraciji. Prevoz bo skupinski. Organizirani bodo tudi ogledi otoka Brača ter enodnevni izlet v Split.

Cena kompletnega paketa ter način prevoza bo objavljen naknadno.

Prvomajsko srečanje v Splitu

Za prvomajske praznike načrtujemo izlet v Split.

Izlet organiziramo v sodelovanju s konferenco sindikata iz Brodogradilišta Split. Ogledali si bomo kulturne in zgodovinske zanimivosti Splita in njegove okolice.

Odhod bo 26. aprila 1985 zvečer s turističnimi spalniki, vrnitev v Ljubljano pa 4. maja zjutraj.

Cena kompletnega paketa s prehrano in prevozom je 12.000.-dinarjev.

Pridržujemo si pravico spremeniti ceno izleta, če se podražijo prevozni stroški.

OBVESTILO UPOKOJENCEM

Kulturna komisija pri konferenci osnovnih organizacij sindikata delovne organizacije Titovi zavodi Litostroj je sklenila, da k obisku kulturnih prireditev občasno pritegne tudi litostrojske upokojence.

Da bi lahko ustvarili kartoteko tistih upokojencev, ki se za obisk kulturnih prireditev zanimajo, vas prosimo, da izpolnite spodnjo prijavnico in jo pošljete na sindikat. Če ste podobno prijavnico že enkrat poslali, je ni treba ponovno pošiljati! Lep pozdrav in na svidenje!

Kulturna komisija

PRIJAVNICA

Podpisani (priimek in ime)

Naslov: sem zainteresiran, da mi pošiljate vstopnice za kulturne prireditve, ki jih organizira sindikat Litostroja.

Obveščajte me o: (ustrezno obkrožite)

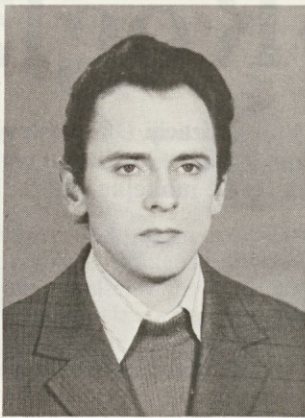
- gledaliških predstavah
- operah
- koncertih resne glasbe
- filmih
- o vseh prireditvah

Število vstopnic, ki jih želim:

Če vstopnic ne bom uporabil, jih bom pravočasno vrnil v sindikat Litostroja.

Ljubljana, dne Podpis:

V spomin

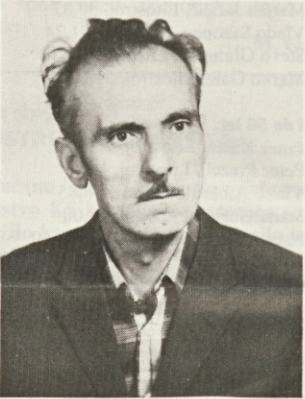

V petek, 15. marca 1985, smo se poslovili od našega dolgoletnega sodelavca Jožeta CUGLJA.

Sredi dela ga je kruta smrt iztrgala iz naše sredine.

Rodil se je 1943. leta v Šentrupertu na Dolenjskem. Kot mlad 18-letni delavec se je zaposlil v naši delovni organizaciji. Ob delu je napredoval v monterja I. ter opravil tečaj za inštruktorja proizvodnega dela. S svojim nesebičnim delom si je pridobil mnoge prijatelje, imel je iskren odnos do sodelavcev, kateri so ga zelo spoštovali.

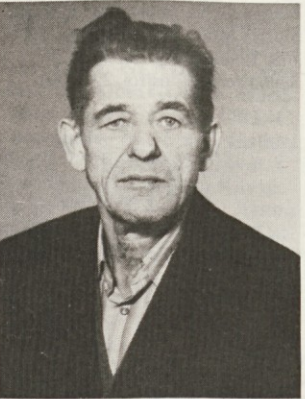
Bil je poln delovne energije, da bi z njo ustvaril boljše življenjske pogoje. Za ves trud, za nesebično delo in iskreno tovarištvo mu bomo sodelavci iz tozda TVN in prijatelji vedno hvaležni.

2. oktobra 1984 smo se na pokopališču Šmartno pod Šmarno goro poslovili od dolgoletnega sodelavca Jožeta COFA, planerja v PO tozda Obdelava. Spominjali se ga bomo kot prizadevnega planerja na področju dizelske motorne proizvodnje. Svoje z leti pridobljeno znanje in izkušnje je rad posredoval vsem sodelavcem. Lansko leto je preteklo 30 let njegovega dela v Litostroju, vendar zaradi zahrbite boleznih te obletnice ni mogel praznovati skupaj z nami.

Bil je delaven, pošten in napreden človek. Zaradi tega je bil vzor in vzgled med nami in takšnega se ga bomo vedno spominjali.

Sodelavci

22. novembra 1984 smo se za vedno poslovili od našega dolgoletnega sodelavca Ivana MURNA, zaposlenega v PO tozda Obdelava.

V delovno organizacijo je prišel 4. junija 1962 kot lanser in isto delo je opravljal vse do boleznih. Bil je resnično zgled pravega delavca, nobena naloga mu ni bila nikoli pretežka ali odveč.

Z njegovim odhodom je med nami ostala praznina.

Za vedno ga bomo ohranili v spominu. Sodelavci

VIDEO

tehnika

4

Piše: P. Poženel

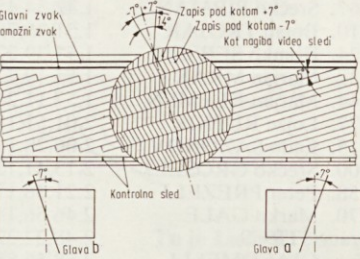
Razlika med obema veličinama je osnova za avtomatsko regulacijo mehanizma, ki vpliva na izstopni signal in ga skuša čimbolj izenačiti z referentnim signalom. Pri servo sistemu videorekorderja razlikujemo dve področji dela, t.j. snemanje in predvajanje (reprodukcija). Pri snemanju je potrebno doseči točno hitrost vrtenja video glave in hitrosti gibanja traku ter povezavo med tema dvema hitrostima. Kot referentni signal zato uporabimo sinhronizacijske impulze, ki jih izločimo iz snemalnih video signalov. Za pogon traku se uporablja enosmerni elektromotor, ki je pod kontrolo servo sistema, medtem ko se za kontrolo vrtenja video glave uporablja elektromagnetna zavora. To je v bistvu kovinska plošča, okoli katere je elektromagnetno polje. S spreminjanjem jakosti tega polja se spreminja tudi delovanje (zaviranje) polja na to ploščo. Tako je možno brez kontakta regulirati hitrost in fazo vrtenja video glave. Med snemanjem signala slike in tona se na spodnji rob magnetnega traku s posebno glavo vpisuje kontrolni signal (g. sl. 1), katerega dobimo iz sinhronizacijskega impulza, tega pa smo dobili iz vstopnega video signala. Ta kontrolni signal ima zlasti važno vlogo pri predvajanju iz videorekorderja in služi kot neke vrste

elektronska perforacija. Na osnovi te vzdržujejo servo sistem točno hitrost traku, katera mora biti enaka hitrosti pri snemanju. Pri predvajanju (reprodukciji) pa so zahteve še večje. Poleg tega, da morata biti hitrost vrtenja video glave in gibanja traku pravilni, mora biti zagotovljeno še to, da video glava bere magnetno sled natančno tako, kot je bila ta zapisana pri snemanju. Če ti pogoji niso izpolnjeni, dobimo slabo in nestabilno sliko. Točno hitrost traku zagotavlja servo sistem motorja, ki dela stalno primerjavo med tahometriškim impulzom in predvajanim impulzom kontrolne sledi. Tahometriški impulz dobimo iz optičnega tahometra, ki je na bobnu. Sestavljen je iz malega izvora svetlobe, iz odbojne površine na bobnu in elementa, ki je občutljiv na svetlobo. Pri vsakem vrtljaju bobna dobimo tako en impulz, ki ima pri konstantni hitrosti vrtenja stalno isto lego. Tahoimpulzi služijo tudi za kontrolo vrtenja bobna, t.j. za primerjavo z reproducirano kontrolno sledjo.

KASETNA SISTEMA BETA IN VHS

V razvoju magnetnega zapisovanja video signala na magnetni trak sta imela veliko vlogo kasetni Philipsov magnetoskop VCR ter Sonyjev U-matic. Zaradi

kratke dolžine snemanja (največ ena ura) ter razmeroma visoke cene pa nikakor nista mogla osvojiti tržišča široke potrošnje. Če bi hoteli doseči daljši čas zapisa, bi morali izdelati še tanjši magnetni trak, da bi v isto kaseto dobili večjo dolžino traku, ali pa bi morali zmanjšati hitrost traku. Pri zmanjšanju debeline traku se ni dalo nič storiti, ker je trak že imel minimalno debelino glede na obremenitev. Ostalo je edino zmanjšanje hitrosti gibanja traku. Pri tem pa je nastala naslednja težava: zaradi majhne hitrosti traku so magnetne sledi bližje ena drugi (glej sliko 1) in se lahko zgodi, da zaščitni prostor med sledmi popolnoma izgine. To pa lahko povzroči, da se pri predvajanju signal z ene sledi meša s signalom sosednje in dobimo sliko z motnjami. Še posebno je to možno takrat, kadar se video glava ne nahaja točno v isti legi kot pri snemanju. Ta problem sta skoraj istočasno rešili firma JVC in SONY na ta način, da sta uvedli pod kotom nagnjeni nemagnetni presledek na video glavah. Ena glava ima pozitiven, druga pa negativen kot nagiba (JVC $\pm 6^\circ$, Beta $\pm 7^\circ$) (slika 3). Tako so dobili maksimalno možno gostoto zapisovanja sledi na magnetni trak.

Sl.3. Zapis pri BETA sistemu [videorekorder Betamax]

Sistema BETA in VHS imata veliko enakih osnovnih tehničnih rešitev. Oba delata na principu snemanja barve na spodnjem delu, imata trak širine 12,5 mm, imata po dve video glavi, na katerih sta nemagnetna presledka pod različnimi koti, imata isto metodo odpravljanja motenj med sosednjimi sledmi in sicer uporabljata dve različni frekvenci na dveh glavah. Oba sistema imata tudi veliko podobnosti v servo sistemih, v vstavljanju kaset ter v transportu traku. Na žalost pa sta kljub temu ta dva sistema med seboj nekompatibilna. To pomeni, da dele enega sistema, kot npr. kasete, kamere ni možno uporabiti v drugem sistemu. Razlike v važnih parametrih, kot je npr. hitrost traku, parametri modulacije in velike razlike v mehanski konstrukciji in načinu vstavljanja traku v transport, so vzrok, da so aparature obeh sistemov med seboj zelo različne.

SISTEM BETA (Sl. 4)

Videorekorder BETAMAX firme Sony ima hitrost gibanja traku 1,87 cm/sek. Pri tem je širina video sledi 32,8 mikrometra. Da so dosegli zadovoljivo hitrost zapisovanja video signala (relativna hitrost traku in glave) 5,85 sek, ker je hitrost gibanja traku razmeroma majhna, so glede na hitrost vrtenja video glave 25 vrt/sek dimenzionirali premer bobna in dobili premer 74,487 mm. Pri tem je nemagnetni presledek video glave 0,4 mikrometra, kar omogoča snemanje valovnih dolžin 0,7 mikrometra.

Boben z video glavama ima posebno konstrukcijo. Dve video glavi se nahajata na disku debeline 6,05 mm. Ta disk rotira med dvema mirujočima deloma.

UREJA PLANINSKO DRUŠTVO LITOSTROJ

Izleti v malem travnu

April deževen, kmet ne bo reven — tako pravi ljudski pregovor, mi pa upamo, da bo vsaj ob sobotah in nedeljah posijalo tudi toplo sonce in popestrilo naš osamljeni svet... oprostite: naše društvene izlete. Na sporedu za april bodo trije:

7. april: LJUBLJANA—ZAGREB, ampak seveda ne celotna bratska planinska pot, temveč le tisti odsek, ki ga bo izbral vodnik Pečjak (ljubitelj lepih rožic...)

14. april: ČRMOŠNJICE—MIRNA GORA. S seboj vzemite knjižice slovenske transverzale, kajti Mirna gora (1048 m) spada med vrhove razširjene transverzale. Vodnik: (spet!) Pečjak

21. april: KAMNIŠKI VRH. Prav je, da začnemo raziskovati tudi to področje nad Stahovico. Vodnik Vipotnik je že bil tam in je kar navdušen.

Jezikovni ostružki

— Pogledati je, če še dežuje.
Če dežuje, je vzeti dežnik.

In potem? Potem se je treba naučiti slovenščine!!!

Ali se vam zdi tako izražanje lepo? Nikakor! Vsekakor pa je popolnoma napačno. Res se tako v vsakdanjem govoru ne izražamo, toda če preberemo kakšne zapisnike sestankov, uradna poročila in sklepe sej, potem opazimo, da mnogi pišejo takšno nepravilno obliko. Zasledimo na primer takšne stavke:

— Nabaviti je nove stroje za proizvodnjo...

— Da bi te usmeritve tudi realizirali, pa je kontinuirano spremljati plan...

— Zavedati se je, v planskih dokumentih pa je še jasneje nakazati poti nadaljnjega razvoja...

Ko beremo zgornje stavke, čutimo, da nam nekaj manjka, da povedek ni izražen v celoti, da je vse povedano zelo skopo, neosebno, kar je nasploh značilno za uradovni jezik.

Koliko bolj razumljivo in lepše je, če namesto »nabaviti je nove stroje« rečemo »nabaviti moramo nove stroje«, ali »treba je oz. potrebno je nabaviti nove stroje«.

Ne kvarimo našega jezika, ki nam vendar nudi vse možnosti za lepo izražanje!

Vesna Tomc

Zaprašeno presenečenje

Bojan Štih nas je opozoril tudi na to, kako zanimivo in poučno je brati stare knjige. To pa je tudi eden od namenov naše akcije Zgodovina — naša učiteljica. Navajam primer, kakšne zanimivosti ležijo zasute s prahom na naših podstrešjih.

Ali verjamete, da so naslednji citati iz revije, ki je izšla leta 1934 (z besedami: tisočdevetstoštiriintrideset)?

• »Vsi, poedinci in družabne skupine naj v svojih stvareh sami odločajo in jih sami upravljajo. Koliko bolj namreč ljudje napredujejo, zlasti koliko bolj se zavedajo svoje individualne in socialne pripadnosti k različnim narodnim, kulturnim, gospodarskim, stanovskim, političnim in drugim skupinam ter odtod izvira-joč veljave, toliko bolj zahtevajo zase v vseh teh pogledih pravico, da bi svoje stvari sami po svoje urejali in upravljali. Skratka, kolikor bolj ljudje dozorevajo in zlasti kulturno napredujejo, toliko bolj se hočejo sami

vladati in vse svoje stvari sami upravljati. Tako prihajamo do zaključka, da je tisto obče načelo, na katerem bi lahko zasnovali nov, boljši in pravičnejši družabni red, **načelo vsesplošne samovlade oziroma samouprave.**« (Podčrtano v originalu, op. A. T.)

• »Praktično sledi iz tega, da je za odločanje v splošnih političnih zadevah tudi po samoupravnem načelu potrebno demokratično, na podlagi splošne in enake volivne pravice voljeno ljudsko zastopstvo. (Edino toliko bi morda kazalo običajni demokratični način volitev izpopolniti, da bi očetje, ki imajo več nedoraslih otrok, prišli pri tem bolj do veljave.)«

• »Podobno zahteva samoupravno načelo, da se tudi kulturno in gospodarsko življenje v državi in v okviru ožjih političnih korporacij (so tu mišljeni SIS-i? op. A. T.) tako uredi in organizira, da bodo pripadniki poedinih kulturnih (tudi narodnostnih in verskih) ter gospodarskih skupin svoje zadeve sami urejali in upravljali. Posebno važno je v tem pogledu vprašanje narodnostne, verske, prosvetne in zlasti šolske samouprave v občinah, okrajih, deželah in v državi.«

Ta članek, ki govori o »dosledni samoupravni organizaciji vsega javnega življenja«, je napisal Andrej Gosar, objavljen pa je bil v 5. številki revije Dom in svet leta 1934. Ponovni dokaz, da se zgodovina ni začela šele leta 1941!

Anton Tomažič

Izredno zanimiv kulturni večer

V okviru rednih kulturnih večerov (potekajo enkrat mesečno) smo imeli v četrtek, 14. marca 1985, v gosteh znanega književnika in kulturnega delavca Bojana Štiha. Govoril nam je o zgodovinskem spominu, kar je bila tudi dobra iztočnica za akcijo Zgodovina — naša učiteljica, katero v letu 1985 vodi kulturna komisija pri konferenci sindikata naše delovne organizacije.

Pričakovali smo zanimiv večer, a smo dobili še več od tega — gost nas je kar zasul s kopico osupljivih podatkov in iskrečih misli, in ni čudno, da ga kar nismo mogli izpustiti iz naših vrst. Pogovor se je zavlekel na polne tri ure, a so kar prehitro minile.

Veliko časa bi potrebovali, če bi hoteli v naših glavah urediti vse nove in bogate misli s toliko področij. Navedimo le nekaj slučajno izbranih!

Zanimivo je, da so Japonci kot narod, ki ima v svetu vodilno vlogo v najsodobnejši in najzahtevnejši tehnologiji, ustvarili so morda najboljši odnos (harmonijo) med preteklostjo in visoko civilizirano sedanjostjo. Ko pridejo z dela domov, oblečejo starodavni kimono, pokleknejo k mirnemu družinskemu obredu uživanja hrane in se tako rekoč preselijo v 14. stoletje. Pri tem seveda zelo spoštujejo starodavne običaje, filozofijo, religijo in obrednost, kar jim gotovo pomaga pri vzdrževanju še kako potrebnega notranjega miru po eni in strpnosti v medsebojnih odnosih po drugi strani.

Bojan Štih nas je spomnil, kako nespametni smo bili, ko smo pred približno dvajsetimi leti v splošni euforiji odpravljanja starih običajev in spreminjanja načina življenja množično podarili stare dobre krušne peči in napeljevali centralno kurjavo. Nespametno smo odpravljali skozi stoletja preizkušene estetske in ekološke neškodljive dobrine z novi-

mi, tveganimi (pomanjkanje nafte, onesnaževanje) in v bistvu manj prijetnimi novotarijami.

Osupli smo bili ob podatku, da Slovenci o besednem zakladu lahko govorimo že skoro samo kot o preteklosti. V vsakdanjem življenju uporabljamo izredno malo besed (okoli 800). Po nekaterih raziskavah imajo bogatejši besedni zaklad ljudstva v džunglah ekvatorialne Afrike! Tudi v tem so bili naši predniki dosti bo-

Naš gost Bojan Štih med prijatelji kulture v Litostroju (Foto: t. š.)

gatejši od nas. Oni npr. niso govorili o drevesih, ampak o lipah, brezah, macesnih, kostanjih... Lesen kme-

čki voz je bil sestavljen iz tristo delov in vsak del je imel svoje ime!

Slišali smo tudi zanimive misli o razmerju med kulturo in proizvodnjo. Prevladujoča je bila ugotovitev: tehnika da, a ne brez Prešerna! Pa ne v smislu prisilnega recitiranja, posiljevanja s proslavami in prireditvami. Kulturo je treba razvijati v najširšem smislu. Prava kultura je v tem, da vsakdo nekaj počne. Kultura je tudi nekaj protivojnega, je oporišče miru. Kultura naj bi nam pomagala v vsakdanjih življenjskih stiskah, naučila naj bi nas vpraševati se: kaj nas rani, kje smo prizadeti, kaj je okrog nas lepega, kje je rešilna bilka...

Bojan Štih se je ob tem posebej ustavil pri mladi generaciji. Pri tem

Obiskali so nas...

28. februarja je našo delovno organizacijo obiskala 15. skupina slušateljev politične šole ZS Slovenije. Sprejeli so jo predstavniki družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov Litostroja. Po ogledu proizvodnih prostorov so se gostje pogovarjali z našimi predstavniki o gospodarjenju, delitvi dohodka in delitvi sredstev za osebne dohodke (Foto: M. M.)

Ob koncu preteklega meseca je v Ljubljano prispela delegacija izvršnega sveta SAP Vojvodine. Delegacija, ki jo je vodil predsednik izvršnega sveta Živan Marelj, se je na različnih nivojih dogovarjala o sodelovanju med SAP Vojvodino in SR Slovenijo — predvsem na gospodarskem področju med združenim delom Vojvodine in Slovenije. Zaradi tega je 19. februarja delegacija obiskala tudi našo delovno organizacijo. Gostje so si najprej ogledali proizvodnjo, potem pa jih je generalni direktor Mirko Jančigaj skupaj z drugimi predstavniki delovne organizacije seznanil s proizvodnim programom in sedanjim gospodarskim položajem Litostroja. Skupna ugotovitev razgovora je bila, da tudi Litostroj ne izkorišča vseh možnosti za sodelovanje s podobnimi organizacijami združenega dela iz SAP Vojvodine.

K. G.

ČLANARINA ZA LETO 1985

Ste že poravnali članarino za letošnje leto? Pohitite, da vam ne bo zmanjkalo denarja!

Letošnja članarina znaša:

— za člane	300 din
— za mladince	150 din
— za pionirje	60 din
— izkaznica	20 din

Na voljo so tudi knjižice nekaterih transverzal.

Članarino lahko vplačate in dobite vse informacije pri naslednjih poverjenikih:

Jože Pečjak	tel. 378
Franci Lovše	tel. 601
Viktor Pogačnik	tel. 426
Olga Rupnik	tel. 735
Tone Erman	tel. 522
Marica Šparemblek	tel. 262

Posebno vabimo tudi tiste, ki še niso člani planinske organizacije, da se vpišejo v naše društvo! Vse leto bodo imeli finančne ugodnosti v planinskih kočah in, kar je še važnejše, zagotovljeno prijetno družbo in rekreacijo vsak konec tedna.

Četrty predvodilni obroč za HE Haditho je postavljen (Foto: t. š.)

Od Hemrena do Hadithe

HE Hemren Dam

V februarju letos je naša tričlanska ekipa uspešno odpravila vse pomanjkljivosti v Hemrenu in če so tudi vsi ostali izvršili svoje obveznosti, bo posebni komite na zasedanju 17. marca 1985 dal »zeleno luč« za izplačilo preostale vsote, kar znaša za Litostroj približno 900 tisoč dolarjev.

Naša oprema v Hemrenu deluje skoraj brezhibno in to kljub pomanjkljivemu vzdrževanju. Tudi zaradi našega interesa smo se dogovorili z vodstvom elektrarne, da bomo z našimi delavci iz Hadithe in strokovnimi nasveti po potrebi pomagali obdržati zadovoljive obratovalne pogoje. Seveda bodo večje posege naročili in plačali.

HE Haditha in ČP Kirkuk

V Litostroju si zelo prizadevamo, da bi opremo za HE Haditha čimprej dokončali in odpremili ter s tem zmanjšali kasnitve. Ob koncu februarja sem obiskal naše gradbišče v Iraku. Prva turbina je pripravljena za montažo, žerjava v strojnici smo zmontirali in usposobili za obratovanje. Strojnica je pokrita, pristop na montažni plato omogočen, gonilnik in gred za prvo turbino češkega kooperanta sta tudi že na gradbišču. Rade Končar je začel montažo prvega generatorskega statorja. Vse oči so torej uprte v Litostroj, ki je zdaj na potezi.

Ob posebni organizaciji in režimu dela na gradbišču in ob izpolnitvi plana dobave v marcu in aprilu moramo dobaviti prvi vodilnik — se lahko tudi mi uspešno vključimo v prizadevanja za doseg pogodbenega roka predaje 1. sekcije (dve turbini) — 15. novembra 1985. Izvajalec gradbenih del sarajevska Hidrogradnja je od preusmeritve reke Evfrat septembra lani do danes naredila, kar ni pričakoval nihče, še sami ne. Prva turbina je »zabetonirana« do višine montažnega platoja, strojnica je pokrita v celoti — to je za našo in Končarjevo montažo velika prednost, ki jo vsekakor moramo izkoristiti.

V montaži smo pripravljeni in prepričani smo, da bomo investitorju in drugim izvajalcem dokazali, da so sedanje težave v proizvodnji le tre-

nutna slabost, ki ne bo povzročila padca ugleda, ki ga uživamo v Iraku.

Tudi v Kirkuku ne gre vse po načrtih, vendar pričakujemo, da bomo prvi dve črpalni postaji dokončali v nekaj mesecih, ko bodo v glavnem dokončana tudi dela na betonskih cevovodih ter druga dela. Nato predvidevamo krajšo prekinitev, zatem pa montažo opreme na SS X, kjer zdaj poteka gradnja strojnice.

Neusklajenost nagajevanja

Naši delavci v Iraku delajo v težkih razmerah, v zadnjem času pa so tudi psihično obremenjeni zaradi razširitev vojnih operacij med Irakom in Iranom. Delajo od jutra do večera in opravičujejo zaupanje, ki jim je bilo dano z razporeditvijo na iraška gradbišča. Negodujejo le zaradi pomanjkanja orodja, kasnitve opreme in zaradi neusklajenosti pri delitvi osebnih dohodkov med podjetji iz različnih republik.

V Sloveniji imamo namreč v veljavi od januarja 1984 družbeni dogovor o pogojih in merilih dela v tujini, katerega določila v Litostroju uporabljamo od 1. julija 1984. Bistvena sprememba je v izračunu osebnega dohodka, ki je izračunan v dinarjih, povečan s količnikom dela v tujini. Tečaj dolarja zato ne vpliva na višino osebnega dohodka.

Pričakovali smo, da bodo vsaj z januarjem 1985 ta merila v vseh republikah izenačena na podlagi zveznega in republiških družbenih dogovorov. Toda zgodilo se je ravno nasprotno! Osební dohodki so zdaj bolj različni kot pred sprejemom družbenega dogovora v Sloveniji. Tako stanje je nesprejemljivo in povzroča upravičeno negodovanje delavcev.

Delavci podjetij iz drugih republik (npr. Ingra, Rade Končar) imajo osebne dohodke izražene v dolarjih, pa tudi bistveno višji so od naših.

Od julija 1984 zahtevamo usklajevanje osebnih dohodkov skupnega osebja Ingre, ker ga skupno tudi financiramo. Žal nam to danes še ni uspelo, čeprav smo k sodelovanju povabili tudi Gospodarsko zbornico Slovenije in republiški komite za delo, v februarju letos pa smo se z dopisom, v katerem smo opisali problematiko nagajevanja ter opozorili na posledice, obrnili tudi na Izvršni svet SR Slovenije.

Zaradi neusklajenosti na zveznem nivoju Litostroj še ni podpisnik družbenega dogovora, v tozdu Montaza pa še nismo dali v sprejem že pripravljenega Pravilnika o delu v tujini. Pričakujemo, da bodo vse republike, zvezni organi in delovne organizacije spoznale, da je potrebno čimprej poenotiti delovne razmere v tujini v interesu delovnih ljudi in širše družbe.

M. Čepuran

Varnost pri delu

V livarni se izboljšuje

Ob zaključku poslovnega leta, ko ugotavljamo rezultate poslovanja, je prav, da pogledamo tudi rezultate, ki smo jih dosegli v naši temeljni organizaciji pri zagotavljanju varnega in zdravega dela.

V to smo v preteklem letu vložili precej truda in uspeh ni izostal. S tem pa ne mislim trditi, da je bilo stanje v livarnah idealno.

Najboljše rezultate pri zagotavljanju varnega in zdravega dela bi dosegli takrat, ko ne bi bilo ne poškodb pri delu in ne poklicnih obolenj. Tako stanje bomo težko dosegli, saj na nastanek poškodb in obolenj v zvezi z delom vplivajo mnogi tehnično-tehnološki, organizacijski in subjektivni vzroki.

Zato je naloga vseh nas spoznati nevarnosti, ki se pojavljajo na določenem delovnem področju, in pravočasno ukrepati, da bi preprečili ali omilili nevarnosti, ki ogrožajo delavca pri izvajanju dela.

Delavci v metalurških obratih smo zaradi narave dela in zahtevnosti tehnološkega procesa izpostavljeni povečanim nevarnostim za poškodbe in zdravstvene okvare. Zaradi tega smo posebej zadovoljni, če ob zaključku leta lahko ugotovljamo, da smo bili uspešnejši kot prejšnja leta pri zagotavljanju varnih delovnih razmer.

V letu 1984 nam je uspelo zmanjšati število poškodb in število bolniških dni.

V letu 1984 smo v metalurških obratih zabeležili 154 poškodb pri delu ali 26 poškodb manj kot leto poprej. Prav tako nam je uspelo zmanjšati število izgubljenih dni zaradi zdravljenja poškodb za 8% oziroma 229 dni.

Dosežena rezultata sta še bolj ugodna, če upoštevamo dejstvo, da smo v obravnavanem obdobju imeli za 7% več zaposlenih delavcev in da smo za okoli 10% povečali količinsko proizvodnjo, kar vsekakor vpliva na število poškodb pri delu.

Pogostost poškodb delavcev je tudi pomemben podatek, ki nam med drugim pokaže stopnjo nevarnosti v posameznem proizvodnem procesu.

V livarni so poškodbe dokaj pogoste, ne le v naši, temveč tudi v drugih livarnah doma in v tujini. Mi smo v letu 1984 naredili velik korak naprej s tem, da nam je uspelo zmanjšati tudi pogostost poškodb delavcev. V letu 1983 se je poškodoval vsak četrti delavec, v letu 1984 pa vsak peti delavec, kar lahko ocenim kot pomemben dosežek.

Posebej smo lahko zadovoljni, da nam je uspelo skoraj za polovico (s 17 na 10) zmanjšati število težjih poškodb. Za težje poškodbe štejemo vse tiste, ki so terjale več kot 30 dni zdravljenja in nekatere od njih pustijo trajne posledice v obliki invalidnosti ali telesnih okvar delavcev. Za poškodbe s trajnimi posledicami sodelavci praviloma zahtevajo odškodnine.

Pri zagotavljanju varnega in zdravega dela smo ravnali v skladu s pozitivno zakonodajo. V nadaljevanju naj omenim le nekatere aktivnosti.

— Redno izvajamo periodične zdravstvene preglede vseh delavcev in zlasti tistih, ki delajo na delih s povečano nevarnostjo za zdravstvene okvare.

S premeščanjem delavcev z načetim zdravjem na druga, manj škodljiva dela, preprečujemo poslabšanje njihovega zdravstvenega stanja. Težava je le v tem, da je v okviru metalurških obratov premalo del in nalog primernih za delo invalidov ali delavcev z določenimi zdravstvenimi omejitvami.

— Opravili smo periodične preglede delovnih priprav in naprav v metalurških obratih. Posebna strokovna komisija je na nekaterih de-

lovni pripravih in napravah ugotovila določene pomanjkljivosti, ki ogrožajo varno delo. Večji del pomanjkljivosti smo že odpravili, pričakujemo pa, da bomo v letošnjem letu odpravili še preostale in tako izboljšali varno delo delavcev z delovnimi pripravami in napravami.

— Izobraževanje delavcev o varnem načinu opravljanja del je ena zelo pomembnih preventivnih nalog vseh vodstvenih in vodilnih delavcev pri zagotavljanju varnega dela.

V letu 1984 se je več kot 700 delavcev livarne udeležilo predavanja in preverjanja znanja iz varstva pri delu. Predavanja smo organizirali tako, da smo združevali delavce v skupine po posameznih delovnih področjih (poklicih), da bi lahko podrobno obnovili predpisane in potrebne varnostne ukrepe ter navodila za varno opravljanje del na posameznih specializiranih delih in nalogah.

Rezultati preverjanja znanja so bili zelo dobri in nam dajejo zagotovilo, da bomo tudi v bodoče varneje opravljali delo.

— Uvajanje novih delavcev v delo poteka po ustaljenem načinu. Neposredni vodje del bolj ali manj uspešno poučujejo nove delavce po »Kartonu za uvajanje v delo«. Opažam pa, da nekateri neposredni vodje posvečajo premalo pozornosti praktičnemu usposabljanju. Na to kažejo posamezne poškodbe, ki nastanejo v času uvajanja v delo. To pomeni, da nekateri delavci med uvajanjem niso pridobili potrebnih praktičnih znanj, ki bi jih obvarovala pred poškodbami.

Že nekaj let ugotavljamo visok odstotek poškodb pri novih delavcih. V preteklih letih je kar 1/3 vseh poškodb v livarni doživeli delavci v prvem letu dela. V letu 1984 je opazno celo majhno povečanje števila poškodb pri teh delavcih.

Poškodujejo se pretežno nekvalificirani delavci, zlasti pri ravnanju z bremenami (navozovanje bremen, ročno prelaganje ipd.).

Iz omenjenih podatkov lahko ugotovimo, da je nujno potrebno nove delavce dosledno teoretično in zlasti praktično poučiti o varnem načinu opravljanja del in nalog in o nevarnostih na posameznih delovnih operacijah.

V temeljni organizaciji PUM-LIVARNA posvečamo področju varstva pri delu vse več pozornosti. Da je tako, kažejo mnogi ukrepi in aktivnosti, ki smo jih izvedli v zadnjem času. Pri tem ne smemo pozabiti, da smo za izboljšanje delovnih razmer vložili tudi velika materialna sredstva.

Kljub temu pa ostajajo delovni pogoji v metalurških obratih še naprej težki in zdravju škodljivi, saj se v individualni proizvodnji ulitkov ne da v celoti odpraviti težkega fizičnega dela ali odstraniti nekaterih onesnaževalcev okolja (prah, plini, ropot, vibracije ipd.).

V celoti gledano smo z rezultati, doseženimi v letu 1984 na področju varstva pri delu, zadovoljni. Ne le zaradi zmanjšanja števila poškodb in izgubljenih dni, temveč zato, ker se delavci in neposredni vodje ter vodstvo temeljne organizacije vse bolj zavedajo pomembnosti zagotavljanja varnih in zdravih delovnih razmer.

Taka usmeritev je tudi eden od pogojev uspešne uresničitve gospodarske in družbene stabilizacije.

I. Bašnec

IZ VEDRE DELEGATSKE BELEŽKE

Če je baza razstava plodnih in koristnih aktivnosti, potem delegatom ni treba, da so ji le v okras.

* * *

Delegatski mehanizem mora delovati kot ura — ampak ne tik pred polnočjo.

IZGRADNJA PISARNIŠKIH PROSTOROV

Kljub vse težjim razmeram gospodarjenja in vse težjem pridobivanju kreditov za investicijska vlaganja je Litostroj v zadnjih letih uspešno končal tri faze srednjeročnega investicijskega plana, to je: izgradnjo nove tovarne za proizvodnjo transportne opreme, izgradnjo nove tovarne za proizvodnjo preoblikovalne opreme in rekonstrukcijo livarne za težke odlitke.

Naše najpomembnejše področje je vsekakor proizvodnja energetske opreme. Zato je razveseljiva vest, da so se na tem področju pokazale resne možnosti za izgradnjo.

Pomemben del priprav je izgradnja provizorijev. V njih bodo projektantsko tehnološke skupine, ki bodo zadolžene za razvoj in projektiranje energetske opreme in razvoj informacijskega sistema. V prostorih bo delala tudi investicijska skupina, ki bo formirana za čas izgradnje tovarne za proizvodnjo težke strojgradnje.